

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalistes Nõuded](#) > [Maksejõuetus/pankrot](#) > [Bulgaria](#)

Maksejõuetus/pankrot

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Bulgaaria

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Bulgaarias ei ole eraldi seadust maksejõuetusmenetluse reguleerimiseks. Maksejõuetust reguleerivad üldsätted on kehtestatud maksejõuetust käsitlevas äriseaduse peatükis. Pankade ja kindlustusseltside maksejõuetust reguleeritakse pankade maksejõuetuse seaduse ja kindlustusseadustiku erinormidega.

Maksejõuetusmenetlus algatatakse maksejõuetute kauplejate suhtes. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka ülemäärase võlgnevusega osaühingute, piiratud vastutusega äriühingute või piiratud vastutusega kapitaliühingute suhtes.

Maksejõuetusmenetlus võidakse algatada ka isiku suhtes, kes varjatult kaupleb maksejõuetu võlgniku kaudu. Kui äriühingu suhtes algatatakse maksejõuetusmenetlus, loetakse samal ajal algatatuks ka menetlus piiramatu vastutusega osaniku suhtes.

Samuti algatatakse maksejõuetusmenetlus füüsilisest isikust ettevõtja suhtes, kes on kas surnud või äriregistrist kustutatud, kui ta oli surma ajal maksejõuetu või registrist kustutatud. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka piiramatu vastutusega osanike suhtes, isegi juhul, kui osanik on surnud või on äriregistrist kustutatud. Avalduse maksejõuetusmenetluse algatamiseks saab esitada ühe aasta jooksul alates kuupäevast, millal võlgnik suri või kustutati äriregistrist.

Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka nende maksejõuetute äriühingute suhtes, mis on likvideerimisel. Pankade ja kindlustusseltside maksejõuetusmenetlusi reguleeritakse eraldi seaduses sätestatud normide ja menetluse kohaselt.

Riigimonopoli seisundis oleva avalik-õigusliku äriühingu või eriseaduse alusel asutatud äriühingu maksejõuetusega seotud küsimusi reguleeritakse eraldi seadusega. Riigimonopoli seisundis oleva või eriseaduse alusel asutatud avalik-õigusliku äriühingu suhtes ei saa maksejõuetusmenetlust algatada.

Bulgaaria õiguses puuduvad sätted muude füüsilisest isikute kui füüsilisest isikust ettevõtjate maksejõuetusmenetluse kohta.

Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Kõigi kauplejate puhul kehtivad maksejõuetusmenetluse algatamiseks järgmised eeltingimused.

1) Võlgnik peab olema kaupleja.

Maksejõuetusmenetluse saab algatada mitte üksnes kaupleja, vaid ka isiku suhtes, kes varjatult kaupleb maksejõuetu võlgniku kaudu, samuti piiramatu vastutusega osaniku suhtes, isegi kui ta on surnud või äriregistrist kustutatud, ja füüsilisest isikust ettevõtja suhtes, kes on surnud või äriregistrist kustutatud.

Äriseaduse artikli 612 kohaselt ei saa maksejõuetusmenetlust algatada riigimonopoli seisundis oleva või eriseaduse alusel asutatud avalik-õigusliku äriühingu suhtes.

2) Avalduse peab esitama üks äriseaduse artiklis 625 ja artikli 742 lõikes 2 osutatud isik ehk täpsemalt võlgnik, likvideerija või võlgniku võlausaldaja äritehingu puhul, maksuamet (valitsemissektori võla korral keskvalitsusele või omavalitsustele, mis tuleneb võlgniku äritegevusest, või valitsuse eraõigusliku nõude vormis esineva võla puhul), tööinspeksioon, kui on möödunud tähtaeg maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule töölistele ja töötajatele ning seda kohustust ei ole täidetud hiljemalt kahe kuu jooksul, või äriühingu juhtorgani liige (ülemäärase võlgnevuse korral).

Kui võlgnik muutub maksejõuetuks või tal on ülemäärane võlgnevus, peab ta 30 päeva jooksul esitama avalduse maksejõuetusmenetluse algatamiseks. Kui tegemist on füüsilisest isikust ettevõtjaga, peab avalduse esitama füüsilisest isikust ettevõtja või tema järglane. Kui võlgnik on äriühing, esitab avalduse juhtorgan, piiramatu vastutusega osanik või äriühingu esindaja või kohtu määratud likvideerija. Sel juhul tuleks avaldusele lisada järgmised dokumendid:

- kui ettevõtjal on juriidiline kohustus koostada finantsaruandeid ja bilansse, viimane iga-aastane finantsaruanne, mille on kinnitanud registreeritud audiitor, ja bilanss avalduse esitamise kuupäeva seisuga;
- varanimetega ja kohustuste kirjeldus avalduse esitamise kuupäeva seisuga;
- võlausaldajate nimekiri, mis sisaldab nende aadresse, nõuete liiki ja summat ning nende nõuete tagatise;
- füüsilisest isikust ettevõtjate ja piiramatu vastutusega osanike isikliku ja abieluvara loend;
- tõend, et riigi maksuametit on maksejõuetusmenetluse algatamisest teavitatud;
- kui avalduse esitab volitatud isik, siis sõnaselge volikiri.

Kui avalduse esitab võlausaldaja või tööinspeksioon, tuleb sellele lisada kõik kättesaadavad tõendavad dokumendid oma nõude ja võlgniku väidetava maksejõuetuse kohta. Võlausaldaja peab esitama ka lõivu tasumise kviitungi ja tõendi, et riigi maksuametit on maksejõuetusmenetluse alustamisest teavitatud.

3) Võlg peab olema sissenõutav

- võlgniku rahaline kohustus, mis on seotud äritehinguga või tuleneb sellest, sealhulgas selle tehingu kehtivus, täitmine, täitmata jätmine, lõpetamine, tühistamine ja tühisus või selle tehingu lõpetamise tagajärjed;
- võlgniku majandustegevusest tulenev avaliku õiguse kohane võlg keskvalitsusele ja omavalitsustele;
- või valitsuse eraõiguslikust nõudest tulenev võlg või
- kohustus maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule töölistele ja töötajatele ning mida ei ole täidetud rohkem kui kahe kuu jooksul.

„Äritehing“ – tehing, mille kaupleja on oma tegevusala raames sõlminud, sealhulgas äriseaduse artikli 1 lõikes 1 sõnaselgelt määratletud tehingud (kaupade või muude artiklite ostmise edasimüümiseks nende algses, töödeldud või viimistletud vormis, omavalmistatud kauba müük, väärtpaberite ostmise edasimüümiseks, agendi- ja maakleriteenus, vahendamine, forvard- ja transporditehingud, kindlustustehingud, pangandus- ja välisvaluutatehingud, käskvekslid, lihtvekslid ja tšekid, laotehingud, litsentsimistehingud, kaupade järelevalve, intellektuaalomanditehingud, hotelli-, turismi-, reklaami-, teabe-, programmi- ja impressarioteenused ning muud teenused, ostmise, kinnisvara ehitus või sisustamine müügi ja rentimise eesmärgil), olenemata neid tehinguid teostanud isikute ametivolitustest. Kahtluse korral käsitatakse kauplejat oma tegevusala raames tehingu sõlminuna.

Avaliku õiguse kohased keskvalitsuse ja omavalitsuste eri liiki nõuded on sätestatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artikli 162 lõikes 2. Need on järgmised:

- maksud, sealhulgas aktsiisi- ja tollimaksud, kohustuslikud sotsiaalkindlustusmaksed ja muud riigieelarvesse tasutavad maksud;
- muud tasumisele kuuluvad summad, mille alus ja summa on seadusega kehtestatud;
- lõiv ja seadusega kehtestatud kohalikud tasud;
- ebaseaduslikud sotsiaalkindlustuskulud;
- riigi kasuks arestitud varaüksuste rahaline ekvivalent, trahvid ja rahalised karistused ning riigi kasuks konfiskeeritud ja arestitud sularaha;

- võlad, mis on keskvalitsusele või omavalitsustele välja mõistetud jõustunud kohtuotsuste, ning ebaseaduslikult antud Euroopa Komisjoni riigiabi sissenõudmist käsitlevatest otsuste alusel;
- halduskaristustest tulenevad võlad;
- sellistes projektides alusetult või liigselt makstud summad ja ebaseaduslikult saadud või ebaseaduslikult väljamakstud summad, mida kaasrahastatakse ühinemiseelsest rahastamisvahendist, tegevusprogrammide, Euroopa Liidu struktuuri- ja ühtekuuluvusfondidest, Euroopa põllumajandusfondidest, Euroopa Kalandusfondist, Schengeni rahastust ja üleminekutoetusest, sealhulgas seonduvatest riiklikest kaasrahastamisvahenditest, mis kuuluvad tagasimaksmisele vastuvõetud haldusotsuse alusel, ning muud riiklikes ja Euroopa Liidu õigusaktides ettenähtud trahvid ja rahalised karistused;
- eespool nimetatud maksmisele kuuluvatelt summadelt kogunenud intress.

Avaliku sektori nõuded hõlmavad Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Kohtu ja Euroopa Keskpanga nende otsuste kohaselt Euroopa Liidu eelarvesse makstavaid summasid, millega kehtestatakse Euroopa Liidu toimimise artikli 256 kohaselt täitmisele kuuluvad rahalised kohustused, ja Euroopa Liidu liikmesriikide nõudeid, mille aluseks on lõplikud otsused raha või raha ekvivalentide konfiskeerimise või arestimise kohta ning otsused teistes Euroopa Liidu liikmesriikides kehtestatud rahaliste karistuste kohaldamise kohta, kui need on Bulgaarias tunnustatud ja täitmisele pööratavad.

Olenemata sellest, kas nõue tuleneb äritehingust või avalikust õigusest, tuleb kinnitada selle kehtivust ja olemasolu ajal, mil kohus teeb otsuse maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse kohta.

4) Maksejõuetusmenetlus algatatakse maksejõuetute kauplejate suhtes. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka ülemäärase võlgnevusega osaühingute (дружество с ограничена отговорност), piiratud vastutusega äriühingute (акционерно дружество) või piiratud vastutusega kapitaliühingute (командитно дружество с акции) suhtes. Maksejõuetus ja ülemäärane võlgnevus on objektiivsed faktilised tingimused, mille mõisted on äriseaduses õiguslikult määratletud.

Kaupleja on maksejõuetu, kui ta ei suuda:

- täita tasumisele kuuluvat rahalist kohustust, mis on seotud äritehinguga või tuleneb sellest, sealhulgas kõnealuse tehingu kehtivusest, selle tulemuslikkusest, tulemusetusest, katkestamisest, tühistamisest ja kehtetuks tunnistamisest või selle tehingu katkestamise tagajärgedest;
- tasuda kaupleja äritegevusega seotud avalik-õiguslikku võlga keskvalitsusele ja omavalitsustele;
- täita kohustust, mis on seotud riigi krediidiinõudega
- või täita kohustust maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule tööliste ja töötajatele ning seda kohustust ei ole täidetud rohkem kui kahe kuu jooksul.

Esimese hüpoteesina eeldatakse, et kaupleja ei suuda maksta tasumisele kuuluvat võlga, kui enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist ei ole see kaupleja esitanud kolme viimase aasta finantsaruandeid, mis avaldatakse äriregistris.

Võlgnikku peetakse maksejõuetuks, kui ta on maksed peatanud. Võlgnikku peetakse maksed peatanuks isegi juhul, kui ta on teatud võlausaldajatele oma võlad täielikult või osaliselt tasunud. Samuti eeldatakse maksejõuetust juhul, kui avalduse esitanud võlausaldaja saadud lõpliku otsuse alusel algatatud täitemenetlustes ei tasuta võlga ei osaliselt ega täielikult 6 kuu jooksul alates sellest, kui võlgnik sai kätte avalduse või nõude tasuta võlg vabatahtlikult.

Äriühingut peetakse ülelaenanuks juhul, kui tema varadest ei piisa tema kohustuste täitmiseks.

5) Võlgnik ei ole ajutistes raskustes, vaid on objektiivse ja püsiva maksejõuetuse ja ülelaenamise olukorras.

Maksejõuetuse menetlemiseks on pädev provintsikohus, mille kohtualluvusse kuulub ala, kus maksejõuetusmenetluse avaldus esitamise ajal asub kaupleja peakontor. Kohus asub võlgniku või likvideerija esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldust suletud istungil viivitamata arutama ja teade avaldatakse äriregistris. Võlausaldaja esitatud avaldust algatada maksejõuetusmenetlus arutatakse suletud istungil hiljemalt 14 päeva pärast avalduse esitamise kuupäeva ning võlausaldaja ja taotleja peavad kohtuteate saamisel kohale tulema. Kohus peatab võlgniku või likvideerija esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse alusel algatatud menetluse, kui ajaks, mil kohus asub selle avalduse kohta otsust tegema, esitab maksejõuetuse avalduse võlausaldaja. Kuni võlausaldaja esitatud avalduse alusel algatatud menetluse esimese istungi lõpuni

võidakse teisi võlausaldajaid käsitada pooltena ning nad saavad esitada vastuväiteid ja kirjalikke tõendeid. Kohus määrab avaldusele selle esitamise kuupäeval kohtuasja numbri ning tähtaja, mille jooksul ta peab avalduse kohta otsuse tegema. See ajavahemik ei tohi olla pikem kui kolm kuud.

Enne avalduse kohta otsuse tegemist võib kohus võlausaldaja või omal algatusel anda korralduse võtta järgmisi ennetavaid ja kaitsemeetmeid, kui see on võlgniku vara säilitamiseks vajalik:

- määrata pankrotihalduri;
- lubada kasutada tagatist kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme abil;
- peatada täitemenetlused võlgniku vara suhtes, välja arvatud juhul, kui täitemenetlust on alustatud vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustusmenetluse seadustikule;
- võimaldada meetmeid, mis on võlgniku saadaoleva vara kaitsmiseks seadusega ette nähtud;
- pitseerida ruumid, seadmed, transpordivahendid jne, kus hoitakse võlgniku vara ja asju, välja arvatud eluruumid ja muud ruumid, mis on võlgnikule töötegemiseks või rikneva kauba hoidmiseks vajalikud.

Kui meetmeid taotleb võlausaldaja, annab kohus nendeks loa juhul, kui võlausaldaja algatust toetavad vastuvaidlematud kirjalikud tõendid ja/või kui esitatakse kohtu kindlaksmääratud summas tagatis võlgnikule mis tahes kahjude hüvitamiseks, juhul kui edaspidi leitakse, et võlgnik ei ole maksejõuetu ning tal ei ole ülemäärast võlgnevust. Kaitsemeetmetest peab olema kasu kõigile pankrotivara võlausaldajatele ning kohus võib meetmed peatada, kui need ei ole vara säilitamiseks ja võlausaldajate õiguste tagamiseks enam vajalikud.

Otsusest teatatakse poolele, kelle suhtes meetmeid võetakse, ja poolele, kes taotles nende kehtestamist. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates teate saamise kuupäevast. Edasikaebamisel ei ole menetlust peatavat mõju. Kaitsemeetmeid peetakse peatatuks alates kuupäevast, mil tehti otsus jätta rahuldamata avaldus algatada maksejõuetusmenetlus. Kaitsemeetmed kehtivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevani.

Kui maksejõuetus või ülelaenamine leiavad kinnitust, kuulutab kohus äriseaduse artikli 630 lõikes 1 osutatud otsusega välja maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse, määrab kindlaks selle algusaja, algatab maksejõuetusmenetluse, määrab ajutise pankrotihalduri, annab loa tagatiseks kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme vormis ning määrab võlausaldajate esimese kohtumise kuupäeva, mis on hiljemalt üks kuu pärast otsuse tegemist.

Kui on selge, et edasine tegevus kahjustab pankrotivara, võib kohus võlgniku või pankrotihalduri, maksuameti või võlausaldaja algatusel kuulutada võlgniku äriseaduse artikli 630 lõikes 2 ettenähtud otsusega maksejõuetuks ja anda talle korraldus kauplemine lõpetada, kas alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevast või alates hilisemast kuupäevast, mis eelneb finantsseisundi taastamise kava kohta ettepaneku tegemise tähtajale. Kui tehakse otsus algatada maksejõuetusmenetlus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte suhtes, ei tohi kohus anda korraldust tegevuse lõpetamiseks enne, kui paikkonnale on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte.

Otsus algatada maksejõuetusmenetlus on kõigile pooltele siduv.

Pärast seda, kui kohus on algatanud maksejõuetusmenetluse või kehtestanud ennetavad ja kaitsemeetmed, jätkab võlgnik tegevust pankrotihalduri järelevalve all ning võib uusi lepinguid sõlmida üksnes pankrotihalduri eelneval nõusolekul ja tingimusel, et ta järgib ka edaspidi maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega kehtestatud meetmeid. Kui kohus leiab, et võlgniku tegevus kahjustab võlausaldajate huve, võib ta võtta võlgnikult õiguse valitseda ja käsutada oma vara ning anda selle õiguse pankrotihaldurile.

Äriseaduse artiklis 631 ette nähtud otsusega lükatakse maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus tagasi, kui veendutakse, et võlgniku raskused on ajutised või tema varadest piisab tema võlgade katmiseks, ilma et see kahjustaks võlausaldajate huve.

Kui olemasolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks ja need kulud ei ole ette makstud, võtab kohus vastavalt äriseaduse artikli 632 lõikele 1 vastu otsuse, millega tunnistab maksejõuetust või ülemäärast võlgnevust, algatab maksejõuetusmenetluse, annab loa tagatiseks kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme vormis, annab äriühingule korralduse kauplemine lõpetada, kuulutab võlgniku maksejõuetuks ja peatab menetluse, andmata korraldust kaupleja äriregistrist eemaldada. Peatatud menetlust saab taas alustada võlgniku või võlausaldaja sooviavalduse alusel ühe aasta jooksul alates otsuse

kandmisest äriregistrisse. Menetlust võidakse taaslustada, kui seda taotlev pool suudab tõendada, et esialgsete kulude katmiseks on saadaval piisavalt vara, või deponeerib selleks vajaliku summa. Kui ükski pool ei taotle menetluse taasavamist, lõpetab kohus menetluse ning annab korralduse eemaldada kaupleja äriregistrist. Samad eeskirjad kehtivad juhul, kui menetluse käigus selgub, et võlgniku jaoks kättesaadavad varad ei ole maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks piisavad.

Äriseaduse artiklite 630 ja 632 kohased otsused saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates nende kandmisest äriregistrisse, ning otsuse, millega lükatakse tagasi maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle teatavaks tegemisest vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud menetlusele. Artikli 630 kohane otsus kuulub viivitamata täitmisele.

Maksejõuetusmenetlusi peetakse algatatuks alates kuupäevast, mil äriseadustiku artikli 630 lõike 1 kohane otsus tehti. Kui maksejõuetusmenetluse algatamise otsus tühistatakse, käsitatakse arestimist ja sundvõõrandamist tühistatuna, võlgniku õigused ennistatakse ning pankrotihalduri volitused lõpetatakse alates kuupäevast, mil lõplik otsus äriregistrisse kantakse.

Kohus kiidab äriühingu finantsseisundi taastamise kava eriootsusega heaks või lükkab selle tagasi. Kui finantsseisundi taastamise kava kiidetakse heaks, lõpetab kohus maksejõuetusmenetluse ning määrab järelevalveorgani, kelle kohta on kavas tehtud ettepanek või kes on valitud võlausaldajate koosolekul. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle äriregistrisse kandmise kuupäevast.

Kohus kuulutab võlgniku äriseadustiku artiklis 710 ettenähtud otsusega maksejõuetuks, kui seaduses sätestatud ajavahemikul ei esitata finantsseisundi taastamise kava või kui seda kava ei võeta vastu või ei kiideta heaks. Samad eeskirjad kehtivad äriseaduse artikli 630 lõikes 2, artikli 632 lõikes 1 ja artikli 709 lõikes 1 sätestatud juhtudel (menetluse taaslustamine juhul, kui võlgnik ei täida finantsseisundi taastamise kava kohaseid kohustusi). Sama otsusega kuulutab kohus võlgniku maksejõuetuks, annab maksejõuetule ettevõttele korralduse kauplemine lõpetada, annab loa võlgniku vara arestimiseks ja sundvõõrandamiseks, lõpetab juriidilisest isikust võlgniku juhtorganite volitused, võtab võlgnikult õiguse hallata ja käsutada pankrotivara ning annab korralduse konverteerida pankrotivara esemed rahaks ja tulu jaotada. Maksejõuetuse otsust kohaldatakse kõigile pooltele ja see kantakse äriregistrisse. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates kande tegemise kuupäevast.

Alates maksejõuetuse otsuse kandmisest äriregistrisse käsitatakse võlgniku kinnisvara, vallasvara ja nõudeid *bona fide* kolmandate isikute vastu arestituks. Võlgnikule kuuluva kinnisvara ja laevade üldine arestimine kantakse notariaalregistritesse või laevaregistritesse selle otsuse alusel, millega kuulutatakse võlgnik maksejõuetuks ja mis on kantud äriregistrisse. Kõik võlgniku rahalised ja mitterahalised kohustused muutuvad sissenõutavaks alates maksejõuetuse otsuse tegemise kuupäevast. Mitterahaliste nõuete rahaline turuväärtus määratakse kindlaks otsuse tegemise kuupäeva seisuga. Mitterahalised kohustused konverteeritakse rahaks nende turuväärtuse alusel maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva seisuga.

Kui kohtuotsused, millega võlgnik kuulutatakse maksejõuetuks, on teinud sellise välisriigi riigiasutus, kus asub võlgniku registrijärgne asukoht, tunnustatakse neid kohtuotsuseid Bulgaarias vastastikkuse alusel. Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus võlgniku, välisriigi kohtu määratud pankrotihalduri või võlausaldaja taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Sel juhul kohaldatakse otsust üksnes võlgniku Bulgaarias asuva vara kohta.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevast muutub võlgniku vara pankrotivaraks, millega rahuldatakse kõik äriühingust ja muudest kui äriühingust tulenevad võlausaldajate nõuded.

Bulgaaria õiguse kohaselt hõlmab pankrotivara järgmist:

- võlgnikule maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva seisuga kuuluv vara;
- võlgniku pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva omandatud vara;
- füüsilisest isikust ettevõtjast võlgniku varad hõlmavad poolt tema varast, asjaõiguslikest õigustest ning

rahalistest hoiustest, mis moodustavad abikaasade ühisvara;

- piiramatu vastutusega osanikust võlgniku varad hõlmavad poolt tema varast, asjaõiguslikest õigustest ning rahalistest hoiustest, mis moodustavad abikaasade ühisvara.

Pankrotihaldur nõuab sisse piiratud vastutusega osaniku maksmata osa või tasumata sissemakse ning see lisatakse pankrotivara hulka. Lisaks lisatakse pankrotivara hulka võlgniku sissenõutud nõuetelt saadud summad ja tema varade müügist saadud tulu ja võlausaldajate nõuete summad, millest on loobutud.

Kui panditud või tagatud vara hulka kuuluva eseme müügihind ületab tagatud nõuet, sealhulgas kogunenud intressi, lisatakse järelejäänud summa pankrotivara hulka. Sama kehtib eelisõigusega võlausaldaja võla suhtes.

Kui kohus on tunnistanud kehtetuks pankrotivara võlausaldajatega seotud tehingu, tagastatakse kolmanda isiku antud vara, ning kui seda vara ei lisata pankrotivara hulka või kui on olemas õigus rahale, käsitatakse seda kolmandat isikut menetluses võlausaldajana.

Kui nende varade müügist saadud tulu, mis on avaliku sektori võla tagamiseks hõlmatud enne maksejõuetusmenetluse algust kehtestatud kaitsemeetmetega või mille suhtes on avaliku sektori võla sissenõudmiseks alustatud täitemenetlust, ületab nõude summat, sealhulgas kogunenud intressi ja tekkinud täitmiskulusid, kannab kohtutäitur järelejäänud summa pankrotivara pangakontole. Kui kohtutäitur ei realiseeri vara 6 kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, läheb vara kohtutäiturilt üle pankrotihaldurile ning see realiseeritakse maksejõuetusmenetluses. Kui nõude esitajale tehakse täitemenetluse peatamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse registrisse kandmise kuupäeva vahel makse, tagastatakse makstud summa pankrotivara hulka. Kui võetakse meetmeid tagatise realiseerimiseks tagatud nõudeid omava võlausaldaja kasuks, lisatakse tagatise summat ületav tuluosa pankrotivara hulka.

Pankrotivara ei hõlma järgmist:

- võlgniku ja piiramatu vastutusega osaniku varad, mis ei kuulu arestimisele;
- maapõuevarade seaduse artiklis 22h ja artikli 63a lõikes 2 osutatud finantstagatised;
- vee- ja kanalisatsiooniettevõtete varad, mis on nende põhitegevuseks vajalikud, kuni sellesse paikkonda on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte;
- jäätmekäitlusseaduse artikli 60 lõikes 2 osutatud pangakontol hoiustatavad summad.

Riigi õiguse kohaselt (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 444–447) ei tohi täitmist teostada füüsilisest isikust võlgniku järgmiste isikliku vara objektide suhtes:

- esemed, mis on mõeldud võlgniku ja tema pere tavakasutuseks, nagu on täpsustatud ministrite nõukogu vastuvõetud nimekirjas;
- toit, mis on vajalik võlgniku ja tema pere ülalpidamiseks kuu aja jooksul või põllumajandusettevõtjate puhul kuni uue saagikoristuseni või muude põllumajandustoodete puhul sellega samaväärse toiminguni;
- kütus, mis on vajalik kütmiseks, toiduvalmistamiseks ja valgustuseks kolme kuu jooksul;
- masinad, tööriistad, seadmed ja raamatud, mida käsitatakse olulise isikliku varana ja mis võimaldavad vabakutselisel spetsialistil või käsitöölisel jätkata oma erialal töötamist;
- põllumajandustootjast võlgniku maa ja eelkõige aiad ning viinamarjaistandused pindalaga kuni 0,5 ha või põllud pindalaga kuni 3 ha, sealhulgas vajalikud põllutöömasinad, tööriistad, väetised, taimekaitsevahendid ning ühe aasta varu külvamiseks ettenähtud seemneid;
- mõned põllutööloomad, lehm ja viis väikest kodulooma, kümme mesitaru ja kana, sealhulgas sööt, mis on vajalik kuni järgmise saagikoristuseni või välikarjamaale laskmise võimaluseni;
- võlgniku kodu, kui tal endal või tema samades eluruumides elavatel pereliikmetel ei ole teist kodu, olenemata sellest, kas võlgnik elab seal. Kui kodu ületab võlgniku ja tema pereliikmete eluasemevajadusi, nagu on ministrite nõukogu dekreedis määratud, pannakse üleliigne osa müügile, kui omandiseaduse artikli 39 lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud;
- muud arestimisele mittekuuluvad varaüksused ja nõuded, mis on täitmise eest muu seadusega kaitstud.

Eespool esitatud keelde ei kohaldata võlgniku panditud või hüpoteegiga koormatud vara suhtes, kui pandi- või hüpoteegipidaja on võlausaldaja. Võlgniku maa ja koduga seoses ei kehti keelud järgmise kohta:

- võlgnike elatismaksud, kohustusõiguse alusel määratud hüvitised ning hüvitamisele kuuluvad rahalised puudujäägid;
- võlgnikud muudel seaduses sõnaselgelt sätestatud juhtudel.

Kui täitmine on suunatud võlgniku töötasule või muudele töö eest saadavatele hüvitistele või miinimumpalka ületavale pensionile, saab teha järgmisi mahaarvamisi:

1. kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast suurem vähem kui kaks korda: üks kolmandik, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja üks neljandik, kui tal on ülalpeetavad lapsed;
2. kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast suurem kaks korda, kuid ei ole miinimumpalgast suurem üle nelja korra: pool sissetulekust, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja üks kolmandik, kui tal on ülalpeetavad lapsed;
3. kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast neli korda suurem: summa, mis ületab kahekordse miinimumpalka, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja summa, mis ületab kahe ja poole kordse miinimumpalka, kui tal on ülalpeetavad lapsed.

Nendel juhtudel arvutatakse igakuine töötasu või hüvitis pärast maksude ja kohustuslike sotsiaalkindlustusmaksete mahaarvamist. Neid piiranguid ei kohaldata aga elatismaksetest tulenevatele nõuetele. Sel juhul arvatakse elatismakseks ettenähtud summa täielikult maha ja isiku, kellelt on välja mõistatud elatismakse, muude kohustuste täitmiseks tehtavad mahaarvamisest töötasust või mis tahes muudest töö eest saadavatest hüvitistest või pensionist tehakse tema ülejäänud kogusissetulekust. Täitmine elatisnõuete suhtes ei ole lubatud. Täitmine stipendiumide suhtes on lubatud üksnes elatismaksetest tulenevate nõuete ga seoses.

Füüsilisest isikust võlglaste loobumine tema isiklikule varale, töötasule või muudele töö eest saadavatele hüvitistele või pensionile seatud kaitsest on juriidiliselt kehtetu.

Maapõuevarade seaduse artiklis 22h ja artikli 63a lõikes 2 sätestatakse nõuded finantstagatistele, mida käitaja, loaomanik või kontsessioonäär peab energeetikaministrile enne litsentsi alusel käitamise alustamist esitama, ja eelkõige energeetikaministri kasuks väljastatud tagasivõtmatu pangatagatis; usalduskonto käitaja osutatud ja energeetikaministrile vastuvõetavas pangas; kindlustuspoliis, millel soodustatud isikuna osutatakse energeetikaminister; akreditiiv, mille kohaselt saab raha võtta välja üksnes kindlaksmääratud toimingute tegemiseks või energeetikaministriga kokku lepitud muu seadusjärgse tagatise seadmiseks.

Jäätmekäitlusseaduse artikli 60 lõikes 2 sätestatakse nõuded tagatistele, mis tuleb esitada prügilasulgemise tulevaste ja järelhoolduse kulude katmiseks: prügilas asukohaks oleva ala eest vastutava piirkondliku keskkonna- ja veeinspektsiooni teenistuse (RIOSV) usalduskontole makstavad igakuised mahaarvamisest; eriotstarbelisele kontole makstavad igakuised mahaarvamisest, kusjuures konto on blokeeritud kuni kõigi prügilasulgemise ja järelhooldusega seotud meetmete lõpuleviimise ja heakskiitmiseni, välja arvatud juhul, kui hoiustatud raha kasutamine on sõnaselgelt lubatud või prügilas asukohaks oleva ala eest vastutava pädeva RIOSV kasuks on antud pangatagatis.

Võlausaldajate lõppkoosolekul võetakse vastu resolutsioon pankrotivara hulka kuuluva mittemüüdava isikliku vara kohta ning võidakse otsustada, et võlgnikule tagastatakse väheväärtuslik isiklik vara või loobutakse nõuetest, mille sissenõudmine oleks ebamõistlikult keeruline.

Pärast kõigi võlgade täielikku tasumist tagastatakse võlgnikule ülejäänud pankrotivara.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Võlgnikul ja võlausaldajal on maksejõuetusmenetluses järgmised õigused:

- kui menetlus algatati likvideerimisel oleva äriühingu suhtes, esitada vastuväiteid likvideerija koostatud bilansi ja aruande kohta. Kohus teeb vastuväite kohta otsuse 14 päeva jooksul ja otsus ei kuulu edasikaebamisele;
- taotleda kohtult, et see kuulutaks võlgniku maksejõuetuks, ja kui on ilmne, et edasine tegutsemine kahjustaks pankrotivara, anda korraldus lõpetada kauplemine kas maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeval või hilisemal kuupäeval, mis aga peab olema enne finantsseisundi taastamise kava esitamise tähtaja möödumist;
- taotleda, et kohus annaks loa võtta seadusega ettenähtud kaitsemeetmeid, et kaitsta võlgniku saadaolevat vara;
- teha ettepanek finantsseisundi taastamise kava kohta;
- taotleda, et kohus kutsuks kokku võlausaldajate koosoleku.

Võlgniku ja pankrotihalduri tegevus dokumenteeritakse avalikus registris, mida võidakse pidada elektrooniliselt ja mis on kättesaadav maksejõuetusmenetlust arutava kohtu kantseleis.

Võlgnik, tema esindaja ja pankrotihaldur ei või ei otseselt ega asendava isiku ega muu seotud poole kaudu osaleda võistupakkumisel ega ostjana enampakkumistel, kus müüakse pankrotivarasse kuuluvat vara või varaõigusi. Kui varalise õiguse omandab sobimatu pakkuja, on müük kehtetu ning ostja tasutud raha jäetakse alles ning kasutatakse seda võlausaldajate nõuete rahuldamiseks.

Pärast seda, kui kohus on alustanud maksejõuetusmenetlust või kehtestanud ennetavad ja kaitsemeetmed, jätkab võlgnik tegevust pankrotihalduri järelevalve all ning võib uusi lepinguid sõlmida üksnes pankrotihalduri eelneval nõusolekul ja tingimusel, et ta järgib ka edaspidi maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega määratud meetmeid.

Kui kohus leiab, et võlgniku tegevus kahjustab võlausaldajate huve, võib ta võtta võlgnikult õiguse valitseda ja käsutada oma vara ning anda selle õiguse pankrotihaldurile.

Võlgnik

Kui võlgnik muutub maksejõuetuks või tal on ülemäärane võlgnevus, peab ta 30 päeva jooksul esitama kohtule avalduse, et saada luba maksejõuetusmenetluse algatamiseks. Avalduse esitab võlgnik, võlgniku pärija, äriühingu juhtorgan või volitatud isik või likvideerija või piiramatult vastutusega osanik. Kui avalduse esitab volitatud isik, on nõutav sõnaselge volikirj. Kui kohus annab korralduse alustada maksejõuetusmenetlust, võib võlgnik teha avalduses ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta ja määrata isiku, kes vastab pankrotihaldurite määramise kohta kehtestatud nõuetele.

Võlgnik võib maksejõuetusmenetluses või tuvastushagi kohaste meetmetega või sotsiaalsete õigustega seoses algatatud menetlustes kas isiklikult või volitatud esindaja kaudu teha mis tahes vajalikke menetlustoiminguid, välja arvatud juhtudel, mis on rangelt üksnes pankrotihalduri pädevuses.

Teatud tingimustel on võlgnikul ja tema perel õigus saada elatismakseid. Makse summa määrab kindlaks kohus ning see kujutab endast maksejõuetusmenetluse kulu.

Kui võlgnik peab seda vajalikuks, võib ta osaleda võlausaldajate koosolekul.

Kui võlausaldajate koosoleku resolutsioon on ebaseaduslik või kahjustab tõsiselt mõne võlausaldaja huve, võib kohus võlgniku algatusel selle tühistada.

Võlgnik võib 7 päeva jooksul alates tunnustatud või tagasilükatud nõuete avaldamisest äriregistris esitada pankrotihalduri tunnustatud või tagasi lükatud mis tahes nõude kohta kirjaliku vastuväite, mille üks eksemplar edastatakse pankrotihaldurile. Kui kohus jätab rahuldamata võlgniku vastuväite võlausaldaja heakskiidetud nõudele või on lisanud nõude heakskiidetud nõuete nimekirja, võib võlgnik 14 päeva jooksul alates nimekirja heaks kiitnud kohtuotsuse avaldamisest äriregistris esitada tuvastushagi vastavalt äriseaduse artiklile 694.

Kui pankrotihaldur ei täida oma kohustusi või tegutseb viisil, mis kahjustab võlausaldaja või võlgniku huve, võib võlgnik paluda, et kohus taandaks määratud pankrotihalduri.

Võlgnik võib vaidlustada kohtu antud korralduse isikliku vara ja pankrotivara hulka kuuluvate varaliste õiguste müügiks.

Võlgnik võib kohtule esitada kirjaliku vastuväite vahendite jaotamise konto kohta ning vaidlustada kohtumääruse, millega konto heaks kiideti.

Võlgnik võib taotleda, et ajal, millal finantsseisundi taastamise kava eriootsusega heaks kiidetakse, või hilisemal kuupäeval – eesmärgiga tagada vara säilimine ning võimaldada kava rakendamist – määraks kohus kindlaks vara, mida võlgnik võib käsutada järelevalveorgani eelneval nõusolekul, või kui järelevalveorgan puudub, siis kohtu eelneval nõusolekul, või asendaks ühe või mitu järelevalveorgani liiget.

Äriseaduse artikli 740 kohaselt võib võlgnik menetluse mis tahes etapis sõlmida kõigi tunnustatud nõuete võlausaldajatega kokkuleppe nende rahaliste nõuete rahuldamise kohta. Sel juhul ei esinda pankrotihaldur poolena võlgnikku. Kui võlgnik ei täida oma lepingukohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded

moodustavad vähemalt 15 protsenti nõuete kogusummast, taotleda maksejõuetusmenetluse jätkamist.

Võlgnik võib taotleda maksejõuetusmenetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse äriregistrisse kandmise kuupäevast, kui ta on kinnitanud, et tema saadaolevast varast piisab esialgsete menetluskulude ettemakse tegemiseks või ta on hoiustanud selleks vajaliku summa.

Võlgnik võib kohtult paluda peatatud menetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise korralduse kuupäevast, kui sellel ajavahemikul vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või kui avastatakse vara, millest maksejõuetusmenetluse ajal ei olnud teadlik.

Võlgnik võib taotleda kohtult juhul, kui ta on täielikult tasunud kõik menetluses tunnistatud võlad, et tema ennistatavate õiguste puhul võimaldataks ennistada tähtaeg. Kui maksejõuetus tekkis halva äri- ja majandusarengu tõttu, ennistatakse võlgniku õigused ka siis, kui kõik võlad ei ole täielikult tasunud. Piiramatult vastutusega osaniku õigused ennistatakse samadel tingimustel. Kohtuotsust, millega võimaldatakse tähtaja ennistamine, ei saa edasi kaevata. Võlgnik saab tema avalduse tagasilükkamise otsuse 7 päeva jooksul vaidlustada. Lõppotsus lisatakse äriregistri peetavasse maksejõuetu kaupleja toimikusse.

Võlgnik võib lõpparuande kohta, mille pankrotihaldur koostas enne oma volituste lõppemist, esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil aruanne kohtule esitati. Kohus teeb aruande kohta otsuse 14 päeva jooksul ja otsust ei saa edasi kaevata.

Võlgnik võib pärast oma võlgade täielikku ja lõplikku tasumist saada pankrotivarast järelejäänud vara selle olemasolu korral tagasi.

Kui võlausaldaja avaldus algatada maksejõuetusmenetlus lükatakse lõppotsusega tagasi, on nii füüsilisest kui ka juriidilisest isikust võlgnikul õigus saada võlausaldaja tahtliku tegutsemise või raske hooletuse korral hüvitist. Hüvitist makstakse kõigi otseselt ebaseadusliku teo tagajärjel kannatatud materiaalsete ja immateriaalsete kahjude eest. Kui võlgniku teod põhjustasid kahju süvenemist, võidakse hüvitist vähendada. Kui avalduse algatada maksejõuetusmenetlus esitas mitu võlausaldajat, on nad solidaarselt vastutavad.

Hiljemalt 14 päeva pärast maksejõuetusmenetluse algatamist peab võlgnik esitama kohtule ja pankrotihaldurile järgmise teabe:

1. vajalik teave äriühingu tegevuse ja võlgniku vara kohta;
2. nende sularaha- või pangamaksete nimekiri, mille summa ületab 1200 Bulgaaria leevi ja mis tehti viimase 6 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse alustamist;
3. nende maksete nimekiri, mille võlgnik tegi seotud pooltele viimase kaheteistkümneme kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamist;
4. notariaalselt kinnitatud aruanne, milles loetletakse kõik isikliku vara objektid, varalised õigused ning nõuded ja võlgnike nimed ning aadressid.

Võlgnik esitab kohtule või pankrotihaldurile teabe oma vara ja äritegevuse kohta, sealhulgas kõik asjakohased dokumendid 7 päeva jooksul alates vastava kirjaliku avalduse kättesaamisest. Teave peab olema avalduse esitamise kuupäeva seisuga ajakohane. Muidu määrab kohus trahvi.

Hiljemalt ühe kuu jooksul selle otsuse tegemise kuupäevast, millega maksejõuetusmenetlus peatatakse maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude maksmata jätmise tõttu, peab võlgnik lõpetama töölepingud oma tööliste ja töötajatega, teavitama maksuameti kohalikku pädevat asutust, andma kõnealustele töölistele ja töötajatele nõutavad töökogemust ja tööstaaži tõendavad dokumendid, koostama viitedokumendi, milles loetletakse kõik tagatud nõuetega isikud vastavalt seadusele, milles käsitletakse tööliste ja töötajate tagatud nõudeid tööandja maksejõuetuse korral, ning õigusaktidele, milles sätestatakse selle rakenduseeskirjad, ja andma äriühingu dokumendid üle riikliku kindlustusasutuse pädevale kohalikule büroole.

Võlgnik esitab kavas osutatud järelevalveorganile oma tegevuse ning finantsseisundi taastamise kava rakendamiseks võetud meetmete kohta vähemalt ühe kvartaliaruande ning teavitab seda organit mis tahes asjaoludest, mis võivad taastamist oluliselt mõjutada.

Võlgniku juhtorganid peavad enne järgmiste otsuste tegemist saama selleks järelevalveorgani nõusoleku:

- võlgniku restruktureerimine;

- äriühingute või nende oluliste osade sulgemine või üleandmine;
- muud kui tavapärased varatehingud ja võlgniku äritegevuse juhtimisega seotud tehingud;
- oluline muutus võlgniku äritegevuses;
- olulised organisatsioonilised muutused;
- finantsseisundi taastamise kava rakendamise jaoks olulise pikaajalise koostöö alustamine või selle koostöö lõpetamine;
- filiaalide avamine või sulgemine.

Kohtu heakskiidetud finantsseisundi taastamise kava on võlgnikule kohustuslik ja ta peaks ettenähtud struktuurimuudatused rakendama viivitamata.

Võlgnik peab hoiduma äriseaduse artiklites 645, 646 ja 647 loetletud toimingutest ja tehingutest nendes artiklites osutatud ajavahemikel ja tingimustel, muidu võidakse sellised toimingud ja tehingud pankrotivara võlausaldajaid arvestades kehtetuks tunnistada.

Pankrotihaldur

Bulgaaria õigusaktide kohaselt on pankrotihaldur füüsiline isik, kes vastab järgmistele nõuetele:

1. teda ei ole täiskasvanuna tahtlikus kuriteos süüdi mõistetud, välja arvatud juhul, kui ta on õiguslikult täielikult rehabiliteeritud;
2. ta ei ole võlgniku või võlausaldaja abikaasa või otsejoones alanevas liinis veresugulane; ta ei ole võlgniku või võlausaldaja sugulane küljjoones kuni kuuenda astmeni ning hõimlane kuni kolmanda astmeni;
3. ta ei ole maksejõuetusmenetluses võlausaldaja;
4. ta ei ole maksejõuetu võlgnik, kelle puhul on keeldutud tähtaja ennistamisest;
5. tal ei ole mingeid suhteid võlgniku või võlausaldajaga, mis võivad anda alust põhjendatud kahtlustele tema erapooletuse suhtes;
6. tal on ülikoolidiplom majandus- või õigusteaduses ja vähemalt 3 aastat asjakohast erialast töökogemust;
7. ta on edukalt sooritanud pädevuseksami vastavalt erimääruses sätestatud eeskirjadele ja menetlusele ning on lisatud pankrotihalduriks määramise kriteeriumidele vastavate kutsetöötajate nimekirja, mille on heaks kiitnud justiitsminister ning mis on avaldatud ametlikus teatajas;
8. teda ei ole pankrotihaldurina taandatud oma kohustuste rikkumise või selliste tegude tõttu, mis on kahjustanud võlausaldajate või võlgniku huve; teda ei ole eemaldatud keskpanga peetavast registrist või taandatud fondi otsusel või rahandusministri ettepanekul kohustuste rikkumise või selliste tegude tõttu, mis on kahjustanud võlausaldajate huve;
9. tema suhtes ei ole võetud pangaseaduse artikli 65 lõike 2 punktis 11 või krediidasutuste seaduse artikli 103 lõike 2 punktis 16 ettenähtud meetmeid.

Kui leiab kinnitust, et pankrotihaldur on rikkunud oma ameti juurde kuuluvaid volitusi ja kohustusi, eemaldab justiitsminister ta nimekirjast, olenemata sellest, kas rikkumise tuvastas või ei tuvastanud maksejõuetusmenetlust arutav kohus, ja korraldab muudetud nimekirja avaldamise ametlikus teatajas.

Pankrotihaldurile antud volitusi võib kasutada mitu isikut. Sel juhul võetakse otsused vastu ühehäälselt ja toiminguid tehakse ühiselt, välja arvatud juhul, kui võlausaldajad otsustavad teisiti, või pankrotihalduri kohustusi täitvate poolte vahelise vaidluse korral, kui kohus otsustab teisiti. Kui pankrotihalduri volitusi kasutab mitu isikut, kes võtavad ühiselt vastu otsuseid ja teevad ühiselt toiminguid, siis nad vastutavad solidaarselt.

Pankrotihaldur peab pideva erialase koolituse eest maksma aastatasu. Kui pankrotihaldur ei maksa õigeks ajaks nõutavat tasu, eemaldatakse ta registrist. Hiljemalt kolm päeva pärast pankrotihalduriks määramist ja enne kinnitamist peab pankrotihaldur maksejõuetusmenetluse kogu kestuse ajaks hankima erialase vastutuskindlustuse, et olla kaitstud oma ametiülesannete rikkumisest tulenevate kahjunõuete eest.

Justiitsminister peab koos majandusministriga tegutsedes korraldama pankrotihalduritele igal aastal koolituskursusi.

Äriseaduse kohaselt liigitatakse pankrotihaldurid järgmistesse kategooriatesse:

- ajutised pankrotihaldurid, kes määratakse maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega;
- kaitsemeetmena määratud ajutised pankrotihaldurid;
- alalised pankrotihaldurid, kes võidakse valida võlausaldajate koosolekul, või kui võlausaldajate koosolekul

ei jõuta määramise asjus kokkuleppele, siis valib nad kohus;

- pankrotihalduri abid;
- *ex officio* pankrotihaldurid, kes määrati alalise pankrotihalduri volituste lõppemise ajal ja kes täidavad oma ülesandeid kuni uue alalise pankrotihalduri määramiseni.

Ajutise pankrotihalduri volitused on samad mis alalisel pankrotihalduril. Lisaks koostab ajutine pankrotihaldur 14 päeva jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast järgmised dokumendid:

- võlgniku raamatupidamisel põhinev võlausaldajate nimekiri, milles osutatakse nende nõuete summa ning millised võlausaldajad on või olid äriregistris ja võlgniku raamatupidamises kättesaadava teabe põhjal maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval viimasel kolmel aastal võlgnikuga seotud;
- võlgniku raamatupidamisregistri tõestatud koopia;
- kirjalik aruanne maksejõuetuse põhjuste kohta, võlgniku praegused varad, nende säilitamiseks võetud meetmed ja äriühingu päästmise võimalused.

Ajutine pankrotihaldur peab osalema võlausaldajate esimesel koosolekul.

Maksejõuetusmenetlust arutav kohus määrab võlausaldajate esimesel koosolekul valitud pankrotihalduri ametisse, kui too vastab ettenähtud nõuetele ja on esitanud oma eelneva kirjaliku nõusoleku notariaalselt kinnitatud avalduse vormis, ning määrab kindlaks kuupäeva, mil pankrotihaldur asub oma kohustusi täitma. Määramise ajal esitab pankrotihaldur notariaalselt kinnitatud avalduse, millega tõendatakse teatavate õiguslike takistuste puudumist äriseaduses sätestatud ametikohustuste täitmisele, näiteks ta ei ole likvideerija ja pankrotihalduri kohustusi täites samal ajal osaühingu või piiratud vastutusega äriühingu osanik ega tee muud tasustatavat tööd. Kui mõni neist asjaoludest ilmneb, peab pankrotihaldur maksejõuetusasja menetlevat kohut viivitamata teavitama. Pankrotihaldur peab asuma ametisse kohtu määratud kuupäeval. Kui ta seda ei tee, asendab kohus pankrotihalduri 7 päeva jooksul võlausaldajate esimesel koosolekul nimetatud isikute seast valitud teise isikuga. Kui teisi võimalikke isikuid ei ole pakutud, määratakse uus pankrotihaldur vastavast nimekirjast ja kokku kutsutakse uus võlausaldajate koosolek. Kui võlausaldajate koosolek ei jõua pankrotihalduri määramises kokkuleppele või ei suuda otsustada tema tasu üle, määrab pankrotihalduri tasu kindlaks kohus.

Kohus taandab pankrotihalduri järgmistel juhtudel:

1. pankrotihalduri kirjalikul taotlusel;
2. kui pankrotihaldur minetab teovõime;
3. kui pankrotihaldur ei vasta enam seaduses sätestatud nõuetele;
4. nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad üle poole nõuete kogusummast;
5. võlausaldajate koosolekul vastuvõetud otsusega;
6. juhtudel, kui pankrotihaldur ei saa enam oma volitusi kasutada;
7. surma korral.

Kohus võib kas omal algatusel tegutsedes või võlgniku, võlausaldajate komitee või võlausaldaja ettepanekul taandada pankrotihalduri igal ajal, kui too ei täida oma ülesandeid või tegutseb võlausaldaja või võlgniku huve kahjustaval viisil. Enda taotlusel ametist vabastatud pankrotihaldur peab kuni uue pankrotihalduri määramiseni jätkama oma ülesannete täitmist. Korraldus, millega pankrotihaldur ametist vabastatakse, kuulub viivitamata täitmisele ning selle edasikaebamisel ei ole peatavat mõju. Ametist vabastamise korralduse tühistamine ei ennista ametist vabastatud pankrotihalduri volitusi maksejõuetusmenetluses. Kohus kutsub kokku võlausaldajate koosoleku ülesandega nimetada uus pankrotihaldur. Kuni asendaja valimiseni täidab pankrotihalduri ülesandeid kohtu määratud *ex officio* pankrotihaldur.

Pankrotihaldur taotleb hiljemalt 3 päeva pärast ametisse asumist võlgniku pitseeritud vara vabastamist ning koostab võlgniku kinnis- ja isikliku vara, raha, väärtesemete, väärtepaberite, nõuete jne, sealhulgas kolmandate isikute valduses oleva isikliku vara nimekirja. Pankrotihaldur koostab varaloendi ja kui hilisemal kuupäeval leitakse muud vara, koostatakse täiendav varaloend. Varaloendi koostamise hetkest vastutab pankrotihaldur selles osutatud varade eest, välja arvatud juhul, kui need on võlgnikule või kolmandale isikule hoiule antud.

Pankrotihalduril on järgmised õigused:

1. esindada äriühingut;
2. juhtida selle igapäevast tegevust;
3. valvata võlgniku äritegevuse järele, kui tolle äriiga tegelemise õigus on piiratud;

4. saada enda kätte äriühingu raamatupidamisarvestus ja hoida seda enda käes ning tegeleda ühingu ärikirjavahetusega;
5. teha päringuid ja tuvastada võlgniku vara;
6. seaduses ettenähtud juhtudel taotleda, et tühistataks või tunnistataks kehtetuks lepingud, mille pool võlgnik on;
7. osaleda kohtuasjades, mille pool äriühing on, ja pöörduda tema nimel kohtusse;
8. nõuda sisse võlgnikule võlgnetavat raha ja hoiustada saadud tulu erikontol;
9. kohtu loal käsutada pangakontodel hoiustatud võlgniku raha, kui see on vajalik võlgniku vara haldamiseks ja säilitamiseks;
10. teha päringuid, et tuvastada võlgniku võlausaldajad;
11. tegutseda kohtu korraldusel, kutsuda kokku ja korraldada võlausaldajate koosolekuid;
12. teha ettepanek finantsseisundi taastamise kava kohta;
13. võtta vajalikke meetmeid võlgniku omanikuhuvide lõpetamiseks muudes äriühingutes;
14. konverteerida pankrotivara rahaks;
15. teha muid seaduse ja kohtu korraldustega ettenähtud toiminguid.

Kõik valitsusasutused ja institutsioonid on kohustatud pankrotihaldurit tema kohustuste täitmisel abistama.

Pankrotihaldur aktsepteerib võlgniku nõuete tasumisel makstud raha selle kuupäeva seisuga, mil maksejõuetusmenetluse algatamise otsus muutub lõplikuks.

Pankrotihaldur korrastab tunnustatud ja tagasilükatud nõuete nimekirjad, koos võlgniku finantsaruannetega, mis avaldatakse äriregistris kohe pärast nende valmimist, ning teeb need võlausaldajatele ja võlgnikule kohtu kantseleis kättesaadavaks.

Pankrotivara suurendamiseks nõuab pankrotihaldur piiratud vastutusega äriühingute liikmetelt sisse tasumata osad ja sissemaksed ning võib esitada äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohaselt maksejõuetusmenetlusega seoses hagi, esitades selle haviga seoses vastavad sooritusagid. Kui nõude esitab võlausaldaja, käsitab kohus pankrotihaldurit kaashagejana *sua sponte*. Pankrotihaldur peab osalema võlgniku või võlausaldaja äriseadustiku artikli 694 kohaselt esitatud tuvastushagiga seoses alustatud menetlustes.

Pärast kohtult loa saamist korraldab pankrotihaldur pankrotivara hulka kuuluvate varaõiguste müügi, koostab jaotusgraafiku saadaolevate summadega, mis jaotatakse äriseaduse artikli 722 lõike 1 kohaste nõuetega võlausaldajatele vastavalt nende nõudeõiguse järgule, eesõigustele ja tagatisele, korraldab graafiku kandmise äriregistrisse ning teostab graafiku kohaselt maksed. Kohtu korraldusel hoiustab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud.

Kui võlgnik lepib kõigi tunnustatud nõuetega võlausaldajatega kokku, ei esinda pankrotihaldur poolena võlgnikku.

Pankrotihaldur peab oma ametivolitusi kasutama arukalt ja hoolikalt. Pankrotihaldur ei või oma volitusi ilma kohtu sõnaselge loata delegeerida kolmandale isikule. Pankrotihaldur ei või pidada võlgniku nimel läbirääkimisi ei isiklikult ega seotud isiku kaudu. Pankrotihaldur ei või ühelgi viisil, ei otseselt ega teise isiku kaudu omandada pankrotivarast isiklikku vara või varalisi õigusi. See piirang kehtib ka pankrotihalduri abikaasa, tema otseste alanevas liinis sugulaste ning küljoones kuni kuuenda astme sugulaste kohta ja kuni kolmanda astme hõimlaste kohta. Pankrotihaldur ei või avalikustada mis tahes asjaolusid, andmeid ja teavet, mis talle on tema volituste ja ametikohustuste kasutamisel teatavaks saanud.

Kui pankrotihaldur ei täida oma kohustusi või täidab neid halvasti, võib kohus pankrotihaldurit kuni ühe kuu töötasu ulatuses trahvida. Pankrotihaldur on kohustatud maksma hüvitist summas, mis võrdub seaduse kohaselt kindlaksmääratud intressiga mis tahes viivituse eest saadud summade hoiustamisel pangas. Pankrotihaldur on kohustatud hüvitama võlgnikule ja võlausaldajatele mis tahes kahju, mida ta on oma kohustuste täitmisel ekslikult põhjustanud.

Pankrotihalduri volituste lõppemisel peab ta raamatupidamise, pearaamatud ja kontod koos hoiule võetud mis tahes varaga andma viivitamata üle uuele pankrotihaldurile või kohtu määratud isikule, ning kui [võlausaldajate koosolekul] nõustatakse arutama finantsseisundi taastamise kava, siis võlgnikule. Pankrotihalduri volitused lõpevad maksejõuetusmenetluse lõppemisega. Pankrotihaldur annab raamatupidamise ja võlgniku ülejäänud

vara üle viimase juhtorganile. Kui maksejõuetusmenetlust otsustatakse uuesti alustada, ennistatakse pankrotihalduri õigused.

2017. aastal loodi pankrotihalduri abi ametikoht. Pankrotihalduri abi on füüsiline isik, kes vastab kõigile pankrotihalduri kohta sätestatud nõuetele, välja arvatud nõue, et tal peab olema vähemalt kaheaastane asjakohane erialane töökogemus; et ta peab olema teinud pädevuseksami vastavalt erimääruses sätestatud menetlusele ning et ta peab olema kantud justiitsministri vastuvõetud ja riigi teatajas avaldatud nimekirja kutsetöötajatest, kes võidakse määrata pankrotihalduriks. Pankrotihalduri abi suhtes ei tohi olla võetud pangaseaduse artikli 65 lõike 2 punktis 11 või krediidiasutuste seaduse artikli 103 lõike 2 punktis 16 ettenähtud meetmeid.

Pankrotihalduri abiks määramiseks peavad kandidaadid tegema pädevuseksami vastavalt määruses sätestatud menetlusele. Justiitsminister annab korralduse lisada kohustuslikele pädevusnõuetele vastavad pankrotihalduri abid eriloetellu.

Pankrotihalduri abid võivad pankrotihalduri juhiste ja asjaomase menetluse kohaselt tegutsedes võtta teatavaid pankrotihalduri pädevusse kuuluvaid meetmeid (kohtu sõnaselgel loal). Pankrotihalduri abi võib allkirjastada teatavaid pankrotihalduri tööga seotud dokumente, lisades allkirjale sõna „abi“. Pankrotihalduri abi vastutab pankrotihalduriga solidaarselt mis tahes kahju eest, mida ta on oma kohustuste täitmisel ekslikult põhjustanud. Pankrotihalduri ja pankrotihalduri abi suhteid reguleeritakse lepinguga. Erieeskirjade puudumise korral reguleeritakse pankrotihalduri abide tegevust pankrotihaldurite suhtes kohaldatavate eeskirjadega.

Välisriigi kohtus tehtud otsusega määratud pankrotihaldur kasutab õigusi, mis kuuluvad tema ameti juurde maksejõuetusmenetluse algatanud riigis niivõrd, kui võrd nende teostamine ei riku Bulgaaria Vabariigi avalikku korda. Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus välisriigi kohtu määratud pankrotihalduri taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Finantsseisundi taastamise kava heakskiitmine täiendavas maksejõuetusmenetluses peab saama põhimenetluse pankrotihalduri nõusoleku. Põhi- või lisamenetluses osaleva pankrotihalduri esitatud tagasivõitmise hagi käsitletakse nii, nagu see oleks esitatud mõlemas menetluses.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Võlausaldaja nõue võidakse maksejõuetusmenetluses tasaarvestada võlausaldaja kohustusega võlgniku ees, kui mõlemad võlad olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, kuulusid vastastikku täitmisele, olid sama liiki ning võlausaldaja nõude tähtaeg oli möödunud. Kui võlausaldaja nõude tähtaeg möödub maksejõuetusmenetluse ajal või võlgniku maksejõuetuks kuulutava otsuse tõttu, võib võlausaldaja, eeldusel et selle otsuse tulemusel liigitatakse võlad ühte ja samasse nõudeõiguse järku, tasaarvestada oma võla alles pärast seda, kui võla tähtaeg on möödunud või kui need kaks võlga kuuluvad ühte ja samasse nõudeõiguse järku. Tasaarvestusavaldusest tuleb teatada pankrotihaldurile.

Tasaarvestus võidakse pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetuks tunnistada, kui võlausaldaja omandas nõude ja tal tekkis võlg enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, teades nõude omandamise või võla tekkimise ajal, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus või on esitatud avaldus algatada maksejõuetusmenetlus. Olenemata sellest, millal vastastikused võlad tekkisid, on pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tunnistamist, aga mitte varem kui üks aasta enne avalduse esitamise kuupäeva tehtud võlgnikupoolne tasaarvestus pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetu, välja arvatud võla selle osa puhul, mille võlausaldaja saaks pärast vara rahaks konverteerimist toimuva jaotamise korral.

Tasaarvestuse kehtetuks tunnistamise hagi võib ühe aasta jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast või peatatud maksejõuetusmenetluse taasalustamise otsuse kuupäevast esitada pankrotihaldur või kui pankrotihaldur hagi ei esita, siis pankrotivara mis tahes võlausaldaja. Kui võlg tasaarvestati pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsust, hakkab tasaarvestuse kehtetuks tunnistamise hagi esitamise tähtaeg kulgema tasaarvestamise kuupäevast.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel on peatav mõju kõigile varaga seotud kohtuasjadele ja vahekohtumenetlustele, tsiviil- ja äri vaidlustele, milles võlgnik on osaline (välja arvatud võlgniku rahaliste nõuetega seotud töövaidlused). Seda sätet ei kohaldata juhul, kui kuupäeval, mil algatatakse maksejõuetusmenetlus teises asjas ja võlgnik on selles kostja, nõustub kohus arutama vastulauset, mille võlgnik

on esitanud tasaarvestuse kohta.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Hiljemalt üks kuu alates selle otsuse tegemise kuupäevast, millega maksejõuetusmenetlus peatatakse selle menetluse esialgsete kulude maksmatajätmise tõttu (ärieadustiku artikli 632 lõike 1 kohane otsus), peab võlgnik lõpetama töölepingud oma tööliste ja töötajatega, teavitama maksuameti pädevat kohalikku asutust, andma kõnealustele töölistele ja töötajatele nõutavad töökogemust ja tööstaaži tõendavad dokumendid, koostama viitedokumendi, milles loetletakse kõik tagatud nõuetega isikud vastavalt seadusele, milles käsitletakse tööliste ja töötajate tagatud nõudeid tööandja maksejõuetuse korral, ning õigusaktidele, milles sätestatakse selle rakenduseeskirjad, ja andma äriühingu dokumendid üle riikliku kindlustusametile pädevale kohalikule büroole.

Pankrotihaldur võib lepingu osalise või täieliku rikkumise tõttu lõpetada mis tahes lepingu, mille osaline võlgnik on. Pankrotihaldur teatab lepingu lõpetamisest 15 päeva ette ja peab samal ajavahemikul vastama teise poole esitatud teabenõuetele, kas leping lõpetatakse või jääb see kehtima. Kui pankrotihaldur ei vasta teabenõudele, käsitatakse lepingut lõpetatuna. Kui leping lõpetatakse, on teisel poolel õigus kahju hüvitamisele. Kui leping, mille kohaselt võlgnik teeb korrapärase ajavahemike järel makseid, jääb kehtima, ei teki pankrotihaldurile mingit kohustust tasuda lepingust tulenevaid võlgu, mis on tekkinud enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva.

Pankrotihaldur aktsepteerib võlgniku nõuete tasumisel makstud raha selle kuupäeva seisuga, mil maksejõuetusmenetluse algatamise otsus muutub lõplikuks. Võlgniku nõude rahuldamine pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, aga enne selle otsuse tegemise kuupäeva, on kehtiv juhul, kui nõude rahuldanud pool ei olnud maksejõuetusmenetluse algatamisest teadlik; või kui ta oli menetlusest teadlik, siis lisati nõude rahuldamisest saadud tulu pankrotivara hulka. Kui ei ole tõendatud teisiti, eeldatakse, et tegutseti heas usus.

Ärieaduse artikli 646 kohaselt on järgmised võlausaldajatega seotud toimingud kehtetud, kui need on kehtivat tegutsemiseeskirja rikkudes teostatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva:

- enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva tekkinud võla tasumine;
- pankrotivara hulka kuuluvale õigusele või isiklikule varale seatud pant või hüpoteek;
- tehing, mis hõlmab pankrotivarasse kuuluvat õigust või vara.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Enne kui kohus teeb otsuse avalduse kohta algatada maksejõuetusmenetlus, võib ta võlausaldaja soovil või omal algatusel ja kui see on võlgniku varade säilitamiseks vajalik, anda korralduse, et peatataks võlgniku vara suhtes alustatud täitemenetlus, välja arvatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku kohaselt alustatud täitemenetlus. Kui meetmeid taotleb võlausaldaja, annab kohus nendeks loa juhul, kui võlausaldaja algatust toetavad vastuvaidlematud kirjalikud tõendid ja/või kui esitatakse kohtu kindlaksmääratud summas tagatis võlgnikule mis tahes kahjude hüvitamiseks, juhul kui edaspidi leitakse, et võlgnik ei ole maksejõuetu ning tal ei ole ülemäära võlgnevust. Kui kehtestatud kaitsemeetmed ei ole vara säilitamiseks enam vajalikud, võib kohus need lõpetada.

Otsusest teatatakse poolele, kelle suhtes meetmeid võetakse, ja poolele, kes taotles nende kehtestamist. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates teate saamise kuupäevast. Edasikaebamisel ei ole menetlust peatavat mõju. Kaitsemeetmeid peetakse peatatuks alates kuupäevast, millal tehti otsus lükata avaldus maksejõuetusmenetluse algatamise kohta tagasi. Kehtestatud kaitsemeede kehtib kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevani. Sellest kuupäevast alates tühistatakse selle mõju otsusega, millega algatatakse maksejõuetusmenetlus.

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsusel on pankrotivara hulka kuuluvate varade suhtes toimuvale täitemenetlusele peatav mõju, välja arvatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artiklis 193

ettenähtud varade puhul. Kui nõude esitajale tehakse täitemenetluse peatamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse registrisse kandmise kuupäeva vahel makse, tagastatakse makstud summa pankrotivara hulka. Kui on oht, et kahjustatakse võlausaldajate huve ja tagatud nõuetega võlausaldaja kasuks on asunud tagatist realiseerima, võib kohus lubada menetluse jätkumist, tingimusel et tagatise summat ületav osa tulust lisatakse pankrotivara hulka. Kui maksejõuetusmenetluses esitatakse hagi ja see tunnistatakse vastuvõetavaks, lõpetatakse peatatud menetlus. Täitemenetluses kehtestatud arestimisi ja sundvõõrandamisi ei saa pankrotivara võlausaldajate nõuete suhtes täitmisele pöörata. Tsviilkohtumenetluse seadustiku ning maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikule vastav kaitsemeetmete kehtestamine võlgniku vara suhtes ei ole pärast maksejõuetusmenetluse algatamist lubatud.

Maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artiklis 193 osutatud vara on vara, mille suhtes kohaldatakse maksejõuetusmenetluses juba kehtestatud kaitsemeetmeid, eesmärgiga nõuda sisse enne maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud avaliku sektori võlg. Kõnealuse vara realiseerib kohtutäitur vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikus kehtestatud eeskirjadele ja menetlusele. Kui vara realiseerimisest saadud tulust ei piisa nõude täieliku summa, kogunenud intresside ja avaliku õiguse kohase täitemenetluse tasude katmiseks, rahuldatakse kesk- või omavalitsuse ülejäänud nõue vastavalt üldeeskirjadele. Kui vara realiseerimisest saadud tulu ületab nõude täielikku summat, kogunenud intresse ja avaliku õiguse kohase täitemenetluse tasusid, maksab kohtutäitur ülejäänud tulu pankrotivara kontole. Kui kohtutäitur ei realiseeri vara 6 kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, läheb vara kohtutäiturilt üle pankrotihaldurile ning see realiseeritakse maksejõuetusmenetluses.

Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud, ei saa tsviil- või äriõiguse kohaseid varavaidlustega seotud hagsid kohtusse või vahekohtusse esitada, välja arvatud järgmistel juhtudel:

- et kaitsta nende kolmandate isikute huve, kellele kuulub pankrotivara hulgas olev vara;
- töövaidlused;
- kolmandatele isikutele kuuluva varaga tagatud rahalised nõuded.

Äriseaduse artikli 694 kohaseid tuvastushagsid saavad esitada järgmised pooled, kes taotleavad maksejõuetusmenetluses tunnustamata nõude kehtivaks tunnistamist või vaidlustavad tunnustatud nõude olemasolu:

- võlgnik, kui kohus lükkab tagasi pankrotihalduri esitatud vastuväite tunnustatud nõude vastu või lisab selle tunnustatud nõuete nimekirja;
- tunnustamata nõudega võlausaldaja, kui kohus ei võta vastuväidet arvesse või ei lisa nõuet tunnustatud nõuete nimekirja;
- võlausaldaja, kui kohus lükkab tagasi tema vastuväite teise võlausaldaja nõude tunnustamise kohta või lisab teise võlausaldaja nõude tunnustatud nõuete nimekirja.

Sotsiaalsete õigustega seotud hagi võib esitada 14 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse otsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta. Menetluses peab osalema pankrotihaldur. Lõplikul otsusel on maksejõuetusmenetluse võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlausaldajatele deklaratiivne mõju.

Kui vara omandas pool, kellel ei olnud õigust teha enampakkumisel pakkumisi, või kui müügihinda ei maksta, saab tsviilhagiga vaidlustada pankrotivara hulka kuuluva vara müügi, mille eesmärk oli see rahaks konverteerida. Viimasel juhul saab ostja hagi vältida, makstes võlgnetava summa koos alates sellest päevast kogunenud intressiga, millal ta kuulutati müüdud vara ostjaks.

Kui varaõigus ei ole pärast vara rahaks konverteerimise eesmärgil müümist ja selle vara omandamist ning ostja valdusse minemist enam poole omanduses, võib ta taotleda õiguskaitset pelgalt omandiõigust puudutava hagi esitamisega.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetluse algatamisel on peatav mõju kõigile tsviil- ja äriõiguse kohastele varavaidlustega seotud kohtuasjadele ja vahekohtumenetlustele, milles võlgnik on osaline, välja arvatud võlgniku rahaliste nõuetega seotud töövaidlused. Seda sätet ei kohaldata juhul, kui kuupäeval, mil algatatakse maksejõuetusmenetlus teises

asjas ja võlgnik on selles kostja, nõustub kohus arutama võlgniku vastulauset, mille ta on esitanud tasaarvestuse kohta. Kui nõuet tunnistatakse maksejõuetusmenetluses, st kui see lisatakse kohtu heakskiidetud tunnustatud nõuete nimekirja, alustatakse peatatud menetlust uuesti.

Peatatud menetluse jätkamisel osalevad: 1) pankrotihaldur ja võlausaldaja, kui nõuet ei lisata pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja või kohtu heakskiidetud nõuete nimekirja, või 2) pankrotihaldur, võlausaldaja ja vastuväite esitanud pool, kui nõue lisati pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja, aga selle lisamine vaidlustati. Sel juhul on otsusel võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlgnikele, kellel on pankrotivara suhtes nõudeid, otsustav mõju.

Võlgniku suhtes käimas olevat menetlust seoses kolmanda isiku varaga tagatud rahaliste nõuetega ei tohi peatada.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Kui võlausaldajal on võlgniku vastu äritehingust tulenev nõue, võib ta esitada avalduse algatada maksejõuetusmenetlus ning ühineda teise võlausaldaja esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse alusel alustatud menetlusega. Kui kohus annab korralduse algatada maksejõuetusmenetlus, võib võlgnik teha avalduses ka ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta ja määrata isiku, kes vastab pankrotihaldurite määramisele esitatud nõuetele. Võlausaldaja võib paluda kohtul anda enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse kohta otsuse tegemist korraldus võtta ennetavaid ja kaitsemeetmeid, kui see on vajalik võlgniku vara säilitamiseks.

Kui on ilmselge, et ettevõtte jätkuv tegevus kahjustaks pankrotivara, võib kohus võlausaldaja algatusel anda korralduse tegevus lõpetada kas alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast või hilisemast kuupäevast, aga enne selle tähtaja möödumist, mil peab esitama finantsseisundi taastamise kava.

Kui võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks, määrab kohus kindlaks summa, mille võlausaldaja peab maksejõuetusmenetluse algatamiseks teatava ajavahemiku jooksul ette maksma. Kui võlgniku varast ei piisa või kui esialgseid kulusid ei ole ette makstud, võib võlausaldaja ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse tegemisest taotleada peatatud maksejõuetusmenetluse taasalustamist.

Kui äriseaduses ettenähtud eeltingimused on täidetud, võivad võlausaldajad vaidlustada maksejõuetusmenetluses tehtud kohtu korraldused ja otsused ning võlgniku juhtorganite meetmed ja otsused.

Maksejõuetusmenetluses toimetatakse teated ja kohtukutsed menetluse poolteks olevatele võlausaldajatele kätte nende vastaval aadressil Bulgaarias. Kui võlausaldaja on oma aadressi muutnud, sellest kohtule teatamata, lisatakse kõik kutsed kohtuasja toimikule ja neid peetakse nõuetekohaselt kättetoimetatuks. Kui võlausaldajal ei ole Bulgaarias aadressi ja tema peakontor asub muus riigis, peab ta andma Bulgaarias kättetoimetamiseks aadressi. Kui Bulgaarias kättetoimetamiseks ei anta aadressi, avaldatakse kohtukutse äriregistris. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist käsitatakse vaidlustamatuid akte, mida ei kanta äriregistrisse ja millest tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt pooltele ei teatata, pooltele kohtu peetava registri kaudu teatavaks tehtuna. Kui äriseaduses on sätestatud, et kohtukutse tuleb toimetada pooltele kätte äriregistris avaldatava teatena, tuleb kutse, teade või kohtukutse avaldada vähemalt 7 päeva enne koosoleku või ärakuulamise kavandatavat kuupäeva.

Esimesel võlausaldajate koosolekul osalevad võlausaldajad, kes kuuluvad ajutise pankrotihalduri poolt võlgniku raamatupidamise põhjal koostatud nimekirja. Võlausaldajad osalevad koosolekul isiklikult või volitatud isiku kaudu, kellel on võlausaldaja esindamiseks olemas sõnaselged volitused. Kui võlausaldaja on füüsiline isik, tuleb volikirjal olev volituse andja allkiri notariaalselt tõendada. Resolutsioonid võetakse vastu nimekirjas olevate võlausaldajate lihthäälteenamusega, välja arvatud nende võlausaldajate hääled, kes on praegu võlgnikuga seotud, võlausaldajad, kes olid võlgnikuga seotud maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval kolmeaastasel ajavahemikul, ja võlausaldajad, kes omandasid nõuded võlgnikuga maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval kolmeaastasel ajavahemikul seotud olnud pooltelt. Võlausaldajate esimesel koosolekul:

- kuulatakse ära ajutise pankrotihalduri koostatud aruanne;
- nimetatakse alaline pankrotihaldur ja esitatakse kohtule sellekohane ettepanek;
- valitakse võlausaldajate komitee.

Võlausaldajate koosolekut ei kutsuta kokku järgmistel juhtudel:

1. enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist ei ole võlgnik kolm aastat esitanud äriregistrile majandusaasta aruandeid, mis avaldatakse äriregistris;
2. võlgnik ei täida oma kohustust teha esialgse pankrotihalduriga koostööd ja keeldub oma raamatupidamist üle andmast või tema raamatupidamismeetod on ilmselgelt ebakorrektned.

Sel juhul täidab kohtu määratud esialgne pankrotihaldur oma ülesandeid, kuni võlausaldajate koosolekul määratakse alaline pankrotihaldur, pärast seda kui kohus on kinnitanud pankrotihalduri tunnustatud nõuded.

Võlausaldajate koosolek võidakse kutsuda kokku võlgniku, pankrotihalduri, võlausaldajate komitee või nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad tunnustatud nõuete summast viiendiku. Võlausaldajate koosolek toimub kohale tulnud võlausaldajate arvust olenemata ning seda juhatab menetlust juhtiv kohtunik. Resolutsioonide vastuvõtmiseks on igal võlausaldajal selline arv hääli, mis vastab tema nõude osatähtsusele tunnustatud nõuete kogusummast, ja hääleõiguse annab kohus. Hääleõigus võidakse anda ka võlausaldajatele tsiviil- või äriõiguse kohaste varavaidluste puhul taasalustatud hagides või vahekohtumenetlustes võlgniku vastu, kui nõuet toetatakse veenvate kirjalike tõenditega; tunnustamata nõuetega võlausaldajatele, kes on vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitanud tuvastushagi; ja tunnustatud nõuetega võlausaldajatele, kelle vastu on vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitatud nõude olemasolu vaidlustav hagi. Hääleõigust ei anta tagamata nõuetega võlausaldajate selliste intressinõuete puhul, mis tulenevad õigusaktidest või lepingust ja kuuluvad maksmisele pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, nende nõuete omanikele, mis on seotud võlgnikule osaniku või aktsionäri antud laenudega, ja võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad menetluses võlausaldaja tehtud annetustest või kantud kuludest, välja arvatud ettemakstud kulude korral, kui võlgniku varad ei ole piisavad tasutud kulude katmiseks. Resolutsioonid võetakse vastu lihthäälteenamusega, välja arvatud juhul, kui äriseaduses on ette nähtud teisiti.

Võlausaldajate koosolek:

- kuulab ära pankrotihalduri tegevusaruande;
- kuulab ära võlausaldajate komitee aruande;
- valib pankrotihalduri, kui pankrotihaldurit ei ole valitud;
- võtab vastu otsused pankrotihalduri ametist vabastamise ja tema asendamise kohta;
- määrab kindlaks pankrotihalduri esialgse tasu, muudab seda ja määrab kindlaks pankrotihalduri lõpliku tasu;
- kui võlausaldajate komiteed ei ole valitud, valib komitee või teeb selle koosseisus muudatusi;
- teeb kohtule ettepaneku võlgnikule ja tema perele võimaldatava elatismakse summa kohta;
- määrab kindlaks viisi, kuidas võlgniku vara rahaks konverteeritakse, vara hindamise meetodi ja tingimused, hindajate valiku ja nende tasu.

Kui võlausaldajate koosolek ei jõua pankrotihalduri määramisel otsusele, määrab selle kohus, ja kui koosolek ei jõua otsusele võlgniku vara rahaks konverteerimise viisi ja reeglite asjus, teeb otsuse pankrotihaldur. Kohus vabastab pankrotihalduri ametist nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad üle poole nõuete kogusummast; Kohus võib võlausaldaja algatusel pankrotihalduri igal ajal ametist vabastada, kui too ei täida oma ametiülesandeid või tegutseb võlausaldaja või võlgniku huve kahjustaval viisil.

Võlausaldajate koosolek võib võtta vastu otsuse järelevalveorgani määramise kohta, kellel oleksid volitused kontrollida võlgniku tegevust kas finantsseisundi taastamise kava kogu kestuse või lühema ajavahemiku jooksul, ka siis, kui seda ei ole finantsseisundi taastamise kavas sõnaselgelt ette nähtud.

Võlausaldajate koosoleku nõusolekul võib kohus enne seda, kui ta annab loa konverteerida pankrotivara rahaks, lubada pankrotihalduril müüa võlgniku isiklikku vara, kui selle isikliku vara hoiustamise kulu, kuni antakse korraldus pankrotivara üldmenetluse kohaselt konverteerida, ületab isikliku vara väärtust. Muud pankrotivara hulka kuuluvad varad võidakse müüa võlausaldajate koosoleku nõusolekul, kui see on vajalik maksejõuetusmenetluse kulu katmiseks ja kui ükski võlausaldaja ei ole sellekohase üleskutse korral nõustunud seda kulu ette maksma.

Kui isiklikku vara ja varaõigusi, mis pandi müüki tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena, ei õnnestunud müüa kas ostjate puuduse või ostja taandumise tõttu, annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus kas pankrotihalduri ettepanekul tegutsedes või vastavalt võlausaldajate koosolekul vastu võetud resolutsioonile

loa müüa võlgniku vara kas otseläbirääkimistel või vahendaja kaudu.

Võlausaldajate koosoleku resolutsioonid on siduvad kõigile võlausaldajatele, ka neile, kes ei olnud koosolekul kohal. Kui võlausaldajate koosoleku resolutsioon on ebaseaduslik või kahjustab tõsiselt mõne võlausaldaja huve, võib kohus võlausaldaja algatusel selle tühistada.

Võlausaldajate koosolek võib valida vähemalt kolmest ja kuni üheksast liikmest koosneva võlausaldajate komitee. Võlausaldajate komitee peab koosnema liikmetest, kes esindavad tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajaid, välja arvatud äriseaduse artikli 616 lõikes 2 osutatud võlausaldajad (võlausaldajad, kelle nõuded rahuldatakse pärast seda, kui kõigi teiste võlausaldajate nõuded on täielikult rahuldatud). Võlausaldajate komitee aitab kaasa võlgniku vara haldamisega seotud pankrotihalduri tegevusele ja valvab selle järele, kontrollib võlgniku äridokumente ja saadaolevat raha, esitab arvamusi võlgniku ettevõtte tegevuse jätkumise kohta ning ajutise ja ex officio pankrotihalduri tasu kohta, vara rahaks konverteerimisega seoses võetud meetmete kohta ning pankrotihalduri vastutuse kohta muudel juhtudel. Võlausaldajate komitee liikmetel on õigus saada võlausaldajatelt tasu nende valimise ajal kindlaksmääratud summas.

Võlausaldajate komitee liige ei või ühelgi viisil, ei otseselt ega teise isiku kaudu omandada pankrotivarast isiklikku vara või varalisi õigusi. See piirang kehtib ka võlausaldajate komitee liikme abikaasa, tema otseste alanevas liinis sugulaste ning küljooles kuni kuuenda astme sugulaste kohta ja kuni kolmanda astme hõimlaste kohta.

Tsiviil- ja äriõiguse kohaseid varavaidlustega seotud peatatud kohtuasju ja vahekohtumenetlusi, mille pool võlgnik on, jätkatakse ning menetlus jätkub pankrotihalduri ja võlausaldaja osalusel, kui nõue ei ole lisatud pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja või kohtu või pankrotihalduri heakskiidetud nõuete nimekirja, või võlausaldaja ja vastuväite esitanud poole osalusel, kui nõue on lisatud pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja, aga selle lisamise kohta on esitatud vastuväide.

Pankrotikohus võib võlausaldaja taotlusel anda loa võtta seadusega ettenähtud kaitsemeetmeid, et kaitsta võlgniku saadaolevat vara.

Kui on täidetud äriseaduse artiklis 645 sätestatud tingimused, võib võlausaldaja tasaarvestada võlgnikule võlgnitava võla. Pankrotivara suurendamiseks võib pankrotihaldur äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohaselt esitada maksejõuetusmenetlusega seoses hagi ning esitada nende hagidega seoses vastavad sooritusahgid. Kui võlausaldaja on nõude kohta esitanud hagi, ei saa sama nõude kohta teist hagi esitada. Teine võlausaldaja võib aga enne kohtuasja esimest arutamist paluda kohtul käsitada end kaashagejana.

Võlausaldaja võib paluda pankrotihalduril esitada tutvumiseks register ja aruanne ning koostada eriaruanne huvipakkuvatest küsimustest, mida ei ole aruandes vastava ajavahemiku kohta käsitletud. Võlausaldaja võib pankrotihalduri ametikohustuste täitmisega seotud kirjaliku aruande kohta esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates aruande esitamise kuupäevast.

Võlausaldajad võivad oma nõuded pankrotikohtule kirjalikult esitada. Nad võivad esitada pankrotihalduri kas tunnustatud või tunnustamata nõuete vastu kirjalikke vastuväiteid 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil nimekiri avaldatakse äriregistris, ja esitada äriseaduse artikli 694 kohaseid tuvastushagisid 14 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse nimekirja heakskiitmise otsus.

Võlausaldajad võivad oma nõuded pankrotikohtule kirjalikult esitada. Nad võivad esitada pankrotihalduri kas tunnustatud või tunnustamata nõuete vastu kirjalikke vastuväiteid 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil nimekiri avaldatakse äriregistris, ja seejärel esitada tuvastushagisid, et taotleda tunnustamata nõuete kontrollimist või et vaidlustada tunnustatud nõuete olemasolu, 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse nimekirja heakskiitmise otsus.

Finantsseisundi taastamise kava saavad esitada võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt kolmandiku tagatud nõuetest, ning võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt kolmandiku tagamata nõuetest, välja arvatud järgmised võlausaldajad: need, kelle nõuded tulenevad nende tagamata võlgade seaduse- või lepingukohastest intressidest, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva; võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad äripartneri või aktsionäri poolt võlgnikule antud laenudest; võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad annetustest ning võlausaldaja poolt maksejõuetusmenetluses kantud

kuludest, välja arvatud ettemakstud kulud, kui võlgniku vara ei olnud nende katmiseks piisav.

Tunnustatud nõude või kohtu tunnustatud hääleõigusega võlausaldaja võib teha ettepaneku võlgniku maksejõuetu ettevõtte finantsseisundi taastamise kava kohta ja selle üle hääletada (ka *in absentia*, notariaalselt tõendatud kirjaga, millel on tema allkiri). Võlausaldajad, sealhulgas tunnustamata nõuetega, mille vastu on äriseaduse artikli 694 kohaselt esitatud kohtusse tuvastushagi, võivad vastuvõetud kava kohta esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates kava vastuvõtmise päevast.

Kui võlgnik ei täida oma kavakohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt 15 protsenti kava kohaselt konverteeritud nõuete kogusummast, taotleda maksejõuetusmenetluse taaslustamist.

Võlausaldaja võib jaotusgraafiku kohta esitada kirjaliku vastuväite ning seejärel kaevata edasi otsuse, millega kohus kiitis sellise graafiku heaks.

Kui võlgnik ei täida võlausaldajatega äriseaduse artikli 740 kohaselt sõlmitud lepingust tulenevaid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt 15 protsenti kõigi nõuete kogusummast, paluda kohtult maksejõuetusmenetluse taaslustamist.

Võlgnik või tunnustatud nõudega või tsiviilhagis kontrollitud nõudega võlausaldaja võib kohtult paluda peatatud menetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse kuupäevast, kui sellel ajavahemikul vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või kui avastatakse vara, mille olemasolust maksejõuetusmenetluse ajal ei olnud teadlik.

Ühe kuu jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse võlgniku taotlus tähtaja ennistamise kohta, võib iga võlausaldaja, kelle nõue on tunnustatud või kelle nõude kehtivust on tsiviilhagiga kinnitatud, esitada selle kohta vastuväite.

Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus võlausaldaja taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Võlausaldaja, kellele on põhimenetluses tehtud osaline makse, osaleb vara jagamise lisamenetluses juhul, kui osa, mille ta saaks, oleks suurem kui teistele võlausaldajatele lisamenetluses jaotatav osa.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihalduri volitused on järgmised: teha päringuid ja tuvastada võlgnikule kuuluv vara; osaleda hagides võlgniku vastu või algatada võlgniku nimel kohtuasju; taotleda seadusega ettenähtud juhtudel, et lõpetataks, tühistataks või tunnistataks kehtetuks lepingud, mille pool võlgnik on; nõuda sisse võlgnikule võlgnetavat raha ja hoiustada see erikontole; kohtu loal käsutada pangakontodele hoiustatud võlgniku raha, kui see on vajalik võlgniku vara haldamiseks ja säilitamiseks; ning konverteerida pankrotivaras sisalduv vara rahaks.

Pärast kohtult loa saamist ja vastavalt võlausaldajate koosolekul vastuvõetud otsusele müüb pankrotihaldur pankrotivaras sisalduva isikliku vara ja varalised õigused tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena. Kui sellist otsust ei ole tehtud, otsustab pankrotihaldur, millisel viisil ja millise menetlusega konverteeritakse vara rahaks ning milliste eeskirjade järgi hindavad seda valitud hindajad.

Pankrotihaldur koostab müügiteate, mis sisaldab teavet võlgniku kohta, müüdava vara kirjeldust, müügi eeskirju ja menetlust, müügi kuupäeva, kellaega ja kohta, pakkumiste esitamise tähtaega päeva jooksul ning müüdava vara väärtuse hinnangut. Pankrotihaldur paigutab teate nähtavale kohale selle omavalitsuse ruumides, kus on võlgniku ettevõtte registrijärgne asukoht, ja ettevõtte peakontori ruumidesse vähemalt 14 päeva enne teates osutatud müügikuupäeva. Lisaks koostab pankrotihaldur protokoll, milles täpsustab eespool osutatud meetmeid ja korraldab protokoll avaldamise majandusministeeriumi eribülletäänis 14 päeva enne teates osutatud müügikuupäeva.

Müük toimub teates osutatud müügikuupäeval pankrotihalduri büroos või võlgniku ettevõtte peakontori aadressil. Pakkujad, kes soovivad osaleda, peavad eelnevalt deponeerima summa, mis moodustab väärtusest 10%. Iga pakkuja peab märkima pakutava hinna numbrite ja sõnadega ning esitama pakkumuse kinnises ümbrikus koos kviitungiga deposiidi maksmise kohta. Pakkumused esitatakse pankrotihaldurile müügikuupäeval, määratud tähtajaks, ja need sisestatakse eriregistrisse nende kättesaamise järjekorras. Pankrotihalduri

määratud tähtaja möödumisel kuulutab pankrotihaldur pakkumused osalevate pakkujate juuresolekul kättesaaduks ning koostab asjakohase menetlusprotokoll. Nõuetele mittevastavate pakkujate ja nende pakkujate pakkumused, kes pakuvad hinnatud väärtusest väiksemat hinda, on kehtetud. Vara müüakse suurima pakkumuse tegijale. Kui suurimat hinda pakkus enam kui üks pakkuja, määratakse ostja kindlaks enampakkumisega, mille pankrotihaldur korraldab viivitamata, osalevate pakkujate juuresolekul. Võitnud pakkuja märgitakse pankrotihalduri koostatud protokoll, mille pankrotihaldur ja kõik pakkujad seejärel allkirjastavad. Ostja peab maksma pakutud hinna, millest lahutatakse ettemakstud 10% deposiit, 7 päeva jooksul alates müügikuupäevast. Kui ostja on tunnustatud nõudega või tagatud nõudega võlausaldaja, loob pankrotihaldur jaotamise konto, osutades hinna osa, mille ostja peab maksma ja mis säilitatakse teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, ning hinna osa, millega võlausaldaja nõue tasaarvestatakse. Sel juhul peab ostja maksma summa, mis säilitatakse jaotamise kontol ettenähtud viisil teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, 7 päeva jooksul alates konto aktiveerimise kuupäevast, või kui teisi võlausaldajaid ei ole, siis summa, mille võrra maksmisele kuuluv summa ületab tema nõuet. Kui hinda ei tasuta 7 päeva jooksul, pakub pankrotihaldur vara suuruselt järgmise pakkumuse teinud pakkujale, välja arvatud juhul, kui too on oma deposiidi tagasi võtnud. Selle pakkuja nõusolekul kuulutab pankrotihaldur ta ostjaks. Vajaduse korral kordab pankrotihaldur seda toimingut, kuni vara on pakutud kõigile pakkujatele, kelle pakutud hind ei olnud hinnatud väärtusest väiksem.

Kui pakkujaid ei ole või kui ei ole saadud nõuetekohaseid pakkumusi või kui ostja ei maksa hinda, avaldatakse uus müügiteade ning korraldatakse avatud enampakkumine, kus avamishind on 80% hinnatud väärtusest. Pakkumused märgitakse pakkumuste nimekirja ning pakkumise sammu määrab kindlaks pankrotihaldur ja esitab selle teatises.

Kui väljakuulutatud ostja maksab tasumisele kuuluva summa õigel ajal, annab kohus korralduse, et maksmisele järgneval päeval läheks vara ostja valdusse. Teised enampakkumisel osalenud pakkujad ja võlgnik võivad korralduse apellatsioonikohtus vaidlustada. Kui korraldus omandi üleandmiseks ostjale või müük on tunnustatud kehtetuks, korraldatakse pärast uue teate avaldamist uus enampakkumine.

Omandiõigus läheb seaduslikult üle ostjale pankrotihalduri kehtiva korralduse alusel ning kviitungi põhjal, millega kinnitatakse nõutavate vara ülemineku ja omandiõiguse üleandmise lõivude maksmist. Varalise õiguse kaotamise riski kannab ostja ja selle säilitamise kulud kuni ostja valdusesse minemiseni kantakse pankrotivara arvelt.

Kui ühisomandis oleva varalise õiguse suhtes on mõne omaniku võla tõttu alustatud täitemenetlust, esitatakse varalise õiguse kui terviku kirjeldus, müüakse aga üksnes mittemateriaalne võlgnikule kuuluv osa. Ühisomanike kirjalikul nõusolekul võidakse vara müüa tervikuna.

Kui müüakse vara, millele võlgnik on teise poole võla tagamiseks seadnud hüpoteegi või mille ta on pantinud või omandanud hüpoteegi või pandiga koormatuna, saadab pankrotihaldur tagatud nõuetega võlausaldajale teate, teavitades müügi toimumise ajast. Luuakse eraldine jaotamise konto ja sellel märgitakse summad, mis sellise vara müümisel makstakse tagatud nõuetega võlausaldajale. Pankrotihaldur reserveerib tagatud nõuetega võlausaldajale selle jaotamise konto kohaselt makstava summa, mis antakse üle võlanõuet kinnitava täitedokumendi või tõendi esitamisel selle kohta, et nõuet on maksejõuetusmenetluses tunnustatud. Pankrotihaldur reserveerib summa, mis tuleb maksta tagatud nõuetega võlausaldajale, kellel on nõue seoses pandiga tagatud võlaga, pandi seadmist kinnitava registritõendi ja notariaalselt tõendatud avalduse esitamisel, mille on allkirjastanud võlausaldaja ja millega tõendatakse tagatud laenu praegust summat.

Kui isiklikku vara ja varaõigusi, mis pandi müüki tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena, ei õnnestunud müüa kas ostjate puuduse või ostja taandumise tõttu, annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus kas pankrotihalduri ettepanekul tegutsedes või vastavalt võlausaldajate koosolekul vastu võetud resolutsioonile loa müüa võlgniku vara kas otseläbirääkimistel või vahendaja kaudu. Müügihind ei või olla väiksem kui 80% hinnatud väärtusest. Pakkumine omandada võlgnikule kuuluvate teiste äriühingute aktsiad tuleb kõigepealt teha teistele liikmetele. Kui pakkumist ei võeta ühe kuu jooksul vastu, müüakse aktsiad maha. Sel juhul tuleb aktsiate omandamishind maksta ajavahemikul, mis ei ületa 60 kuud alates ostja valimise kuupäevast, ja leping sõlmitakse pärast hinna täielikku tasumist.

Kui võlgnikule kuuluvad majutusüksused on selle kuupäeva seisuga, millal võlausaldajate koosolekul võetakse vastu resolutsioon nende rahaks konverteerimise eeskirjade kohta, võlgniku töölistele ja töötajatele välja üüritud, peab pankrotihaldur pakkuma majutusüksusi kõigepealt müügiks töölistele ja töötajatele või teistele

isikutele, kellel on võlgniku vastu töösuhetega seotud nõudeid, välja arvatud juhul, kui kõnealuse varaga seoses on pooleli kohtuasi. Pankrotihaldur saadab igale isikule kirjaliku kutse, mis sisaldab vara kirjeldust, selle väärtuse hinnangut, makse tegemise tähtaega, mis ei või olla vähem kui 30 päeva ja rohkem kui 60 päeva, ning andmeid pangakonto kohta, millele raha tuleb kanda. Pooled peavad teatele vastama 14 päeva jooksul ning ettenähtud ajavahemiku jooksul teatama pankrotihaldurile, kas nad soovivad vara osta hinnaga, mis on hinnangus osutatud. Hinna maksmisel võivad töölised ja töötajad tasaarvestada oma nõuded seoses maksmata töötasudega, mida võlgnik neile võlgneb. Müügileping koostatakse omandiõigust tõendava dokumendina, mille pankrotihaldur allkirjastab kui müüja. Müügiga seotud kulud kannab müüja.

Pankrotihaldur nõuab, et võlausaldaja või kolmanda isiku valduses olev panditud isikliku vara üksus antaks üle, ja müüb selle vastavalt äriseaduse 46. peatükis sätestatud menetlusele, välja arvatud juhul, kui võlausaldajal on seadusega lubatud korraldada müük ilma kohtu sekkumiseta.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetluses võib esitada järgmisi nõudeid:

- pandi või hüpoteegiga tagatud võlgadega seotud nõuded või arestitud võlgadega seotud nõuded, mis on registreeritud vastavalt pandiõiguse seadusele;
- nõuded, mille suhtes kasutatakse pandiõigust;
- maksejõuetusmenetluses kantud kulud (avalduse esitamisel tasumisele kuuluv lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuseni; pankrotihalduri töötasu; tööliste ja töötajate nõuded, kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud; pankrotivara suurendamise, haldamise, hindamise ja jaotamisega seoses tekkinud kulud; ja elatismaksud võlgniku ja tema pere kasuks);
- nendest töölepingutest tulenevad nõuded, mis olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamist;
- seadusjärgne hüvitis, mida võlgnik peab kolmandatele isikutele maksma;
- avalik-õiguslikud võlad keskvalitsusele või omavalitsustele, sealhulgas, kuid mitte ainult maksudest, tollimaksudest, tasudest ja kohustuslikest sotsiaalmaksetest tulenevad võlad, kui need tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
- nõuded, mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ja mida ei olnud vastavaks tähtajaks tasutud;
- mis tahes ülejäänud tagamata nõuded, mis tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
- seadusest või lepingust tulenevad intressid tagamata võlgadelt, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
- võlgnikule osaniku või aktsionäri antud laenud;
- annetused;
- kulud, mis tekkisid võlausaldajatel seoses maksejõuetusmenetlusega, välja arvatud äriseaduse artikli 629b kohased kulud (ettemakstud esialgsed menetluskulud).

Võlausaldajatele, kelle nõuded tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, tehakse makse vastaval tähtpäeval, ja kui makset ei tehta, rahuldatakse nende nõuded vastavalt äriseaduse artikli 722 lõikes 1 sätestatud menetlusele.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Võlausaldajad peavad oma nõuded esitama maksejõuetusmenetlust arutavale kohtule kirjalikult ühe kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kandmisest äriregistrisse, märkides ära nõude alused ja summa, eelisõigused ja tagatised ning kättetoimetamisadressi, ja esitades kirjalikud tõendid.

Hiljemalt 7 päeva pärast ühekuse tähtaja möödumist koostab pankrotihaldur:

- esitatud nõuete nimekirja nende kättesaamise järjekorras, osutades nõude alused ja summa, eelisõigused ja tagatised ning esitamise kuupäeva;
- nende nõuete nimekirja, mille pankrotihaldur sisestab *ex officio* alusel, eelkõige tööliste ja töötajate

nõuded, mis tulenevad nende töösuhetest võlgnikuga, ning avaliku sektori võlad, mis on jõustunud otsuses hinnatud ja esitatud;

- esitatud tunnustamata nõuete nimekirja.

Nõuded, mis esitatakse pärast ühekuise tähtaja möödumist alates otsuse kandmisest äriregistrisse, kuid mitte hiljem kui kaks kuud pärast tähtaja möödumise kuupäeva, lisatakse esitatud nõuete nimekirja ja neid tunnustatakse vastavalt seaduses sätestatud menetlusele. Pärast teise tähtaja möödumist ei saa enne maksejõuetusmenetluse alustamist tekkinud võlgade kohta enam nõudeid esitada.

Peatatud maksejõuetusmenetluse taasalustamisel hakkab nõuete esitamise tähtaeg kulgema pärast äriseadustiku artikli 632 lõike 2 kohaselt tehtud otsuse (otsus jätkata peatatud maksejõuetusmenetlust) vastuvõtmist.

Nõuded, mida ei ole tähtpäevaks tasutud ning mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse alustamist ja enne finantsseisundi taastamise kava heakskiitmist, esitatakse sama menetluse kohaselt ning lisatakse pankrotihalduri koostatud lisanimekirja.

Pankrotihaldur korraldab nimekirjade viivitamatu avaldamise äriregistris ja teeb need võlausaldajatele ja võlgnikule kohtu kantseleis kättesaadavaks.

Võlgnik ja ka mis tahes võlausaldaja võib tunnustatud või tunnustamata nõude kohta esitada kohtule kirjaliku vastuväite (mille koopia edastatakse pankrotihaldurile) 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal nimekirja avaldati äriregistris. Vaidlustada ei saa nõuet, mis on tunnustatud kehtivaks pärast selle maksejõuetusmenetluse algatamise otsust tehtud ja jõustunud kohtuotsusega, mille osaline oli pankrotihaldur.

Kui nimekirjade vastu ei laeku vastuväiteid, kiidab kohus tunnustatud ja ex officio alusel sisse kantud nõuete nimekirja kinnisel istungil heaks vahetult pärast seitsmepäevase tähtaja möödumist. Kui nimekirjade vastu esitatakse vastuväiteid, vaatab kohtukolleegium need läbi avatud kohtulikult arutamisel, kuhu on kutsutud pankrotihaldur, võlgnik, võlausaldaja, kelle tunnustatud või tunnustamata nõue vaidlustati, ja nõude vaidlustanud võlausaldaja. Võimaluse korral arutatakse kõiki vastuväiteid ühe istungi jooksul. Kui vastuväide leitakse olevat põhjendatud, kiidab kohus nimekirja heaks pärast vajaliku paranduse tegemist. Vastupidisel juhul teatab kohus 14 päeva jooksul alates istungi kuupäevast vastuväidete rahuldamata jätmisest. Kohtuotsus, millega nimekirja heaks kiidetakse, avaldatakse äriregistris ja seda ei saa edasi kaevata.

Võlausaldaja, kes esitab nõude pärast ühekuise tähtaja möödumist alates otsuse kandmisest äriregistrisse, aga mitte hiljem kui kaks kuud selle tähtaja möödumise kuupäevast, ei või tunnustatud või tunnustamata nõuet vaidlustada ega taotleda võla tasumist järelejäänud pankrotivarast, kui pankrotivara on konverteeritud rahaks.

Hilisemad nõuded, mida on tunnustatud vastavalt seaduses sätestatud menetlusele, lisatakse kohtu heakskiidetud nimekirja.

Võlausaldaja või võlgnik, kes esitas pankrotihalduri koostatud nimekirja kohta rahuldamata jäetud vastuväite, ja võlausaldaja, kelle nõue jäeti tunnustatud nõuete nimekirjast välja, või võlausaldaja ja võlgnik seoses nõudega, mis lisati tunnustatud nõuete nimekirja pärast vastuväidet, mille kohus rahuldab, võib vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitada hagi tunnustamata nõude kehtivaks tunnistamiseks või tunnustatud nõude kehtetuks tunnistamiseks 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal kohtuotsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta avaldatakse äriregistris. Lõplikul otsusel on maksejõuetusmenetluse võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlausaldajatele deklaratiivne mõju.

Maksejõuetusmenetluses on tunnustatud nõue see nõue, mis on lisatud kohtu heakskiidetud tunnustatud nõuete nimekirja, välja arvatud nõuded, mis on vaidlustatud äriseaduse artikli 694 kohases sotsiaalsete õigustega seotud hagi.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Äriseadustiku kohaselt on jaotamine lubatud juhul, kui pankrotivaras on piisavalt vahendeid.

Pankrotihaldur koostab graafiku olemasolevate summade jaotamiseks võlausaldajate vahel, võttes arvesse

nõudeõiguse järku, eelisõigusi ja tagatise. Jaotusgraafik jääb osaliseks senikaua, kuni kõik nõuded on täielikult tasutud või kogu pankrotivara, välja arvatud mittemüüdav isiklik vara, on realiseeritud. Jaotusgraafik pannakse 14 päevaks nähtavale kohale eriotstarbelisel teadetetahvilil, mis asub üldsusele juurdepääsetavates kohtu ruumides. Jaotusgraafik avaldatakse äriregistris. Eespool osutatud ajavahemikul võib võlausaldajate komitee ja iga võlausaldaja esitada kohtule jaotusgraafiku kohta kirjaliku vastuväite. Kohus kiidab jaotusgraafiku heaks, olles teinud kõik vajalikud kohandused pärast seda, kui on kindlaks teinud (kas omal või kellegi teise algatusel), et graafiku õiguspärasuse vaidlustamine oli põhjendatud. Otsus jaotusgraafiku heakskiitmise kohta ja selle kohta esitatud vastuväited avaldatakse äriregistris, tehes need seega võlausaldajatele ja võlgnikule teatavaks. Jaotusgraafiku heakskiitmise otsuse saavad vaidlustada pankrotihaldur, võlausaldajate komitee või võlausaldaja, olenemata sellest, kas see võlausaldaja on esitanud vastuväite otsuse kohta, millega kohus jaotusgraafiku tühistas või seda muutis. Kohtu heakskiidetud graafikule vastavad väljamaksed teeb pankrotihaldur.

Järgitakse äriseaduse artiklis 722 sätestatud järgmist menetlust nõuete rahuldamiseks, tehes väljamakseid rahaks konverteeritud pankrotivarast:

1. nõuded, mis on tagatud pandi või hüpoteegiga, võlgniku kolmanda isiku valduses oleva vara arestimisega või vara arestimisega võlakohustuse täitmiseks ning mis on registreeritud vastavalt pandiõiguse seadusele – tagatise realiseerimisest saadud tulust;
2. nõuded, millega seoses on kasutatud pandiõigust – panditud vara väärtusest;
3. maksejõuetusmenetluses kantud kulud (avalduse esitamisel tasumisele kuuluv lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuseni; pankrotihalduri töötasu; tööliste ja töötajate nõuded, kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud; seoses pankrotivara suurendamise, haldamise, hindamise ja jaotamisega tekkinud kulud; ning elatismaksud võlgniku ja tema pere kasuks);
4. nendest töölepingutest tulenevad nõuded, mis olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamist;
5. seadusjärgne hüvitis, mida võlgnik peab kolmandatele isikutele maksma;
6. avalik-õiguslikud võlad keskvalitsusele või omavalitsustele, sealhulgas, kuid mitte ainult maksudest, tollimaksudest, tasudest ja kohustuslikest sotsiaalmaksetest tulenevad võlad, kui need tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
7. nõuded, mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ja mida ei olnud vastavaks tähtjaks tasutud;
8. mis tahes ülejäänud tagamata nõuded, mis tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
9. seadusest või lepingust tulenevad intressid tagamata võlgadelt, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;
10. osaniku või aktsionäri laenu võlgnikule;
11. annetused;
12. kulud, mis tekkisid võlausaldajatel seoses maksejõuetusmenetlusega, välja arvatud äriseaduse artikli 629b kohased kulud (ettemakstud esialgsed menetluskulud).

Kui alapunktides 3–12 osutatud nõuete täielikuks rahuldamiseks ei ole saadaval piisavalt vahendeid, tehakse igale võlausaldajate rühmale proportsionaalsed väljamaksed. Kui keskvalitsus on esitanud mitu sama rühma nõuet ja neid on tunnustatud, kantakse summad varade jaotamise kontolt ühe maksena üle ning nende laekumisel jaotab need riigi maksuamet vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikule. Riigi maksuamet teavitab tehtud väljamaksetest viivitamata maksejõuetusmenetlust käsitlevat kohut ja pankrotihaldurit.

Nende tagamata võlgade seadus- või lepingujärgsetest intressidest tulenevad nõuded, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva; nõuded, mis tulenevad äripartneri või aktsionäri laenu võlgnikule; nõuded, mis tulenevad annetustest ning võlausaldaja maksejõuetusmenetluses kantud kuludest, välja arvatud äriseaduse artiklis 629b ettenähtud kulud (ettemakstud menetluskulud), võib rahuldada alles pärast seda, kui kõigi teiste võlausaldajate nõuded on täielikult tasutud. Võlausaldaja, kes esitas nõude pärast väljamaksete tegemist, lisatakse nende võlausaldajate nimekirja, kelle nõuded tasutakse järgmiste väljamaksetega, ilma et tal oleks õigus juhu, kui tema nõue tasutakse järgmiste maksetega, saada konverteeritud varast suurem osa hüvitisena selle eest, et ta ei saanud oma osa varasemate väljamaksetega.

Tagatud nõuetega võlausaldajate tagatise jäävad maksejõuetusmenetluses alles. Nende nõuded tasutakse esimesena, aga see eelisõigus kehtib üksnes võlausaldajal oleva tagatise realiseerimisest saadud tulu kohta. Kui panditud või hüpoteegiga tagatud isikliku vara müügihinnast ei piisa võla kogusumma katmiseks koos kogunenud intressidega, osaleb võlausaldaja jaotamises kui tagamata nõuetega võlausaldaja. Kui panditud või hüpoteegiga tagatud isikliku vara üksuse müügihind ületab tagatud nõuet, sealhulgas kogunenud intressi,

lisatakse järelejäänud summa pankrotivara hulka. See eeskiri kehtib ka pandiõigusega võlausaldajate nõuete tasumise kohta.

Kui võlausaldaja nõue on osaliselt tasutud põhimenetluses, milles välisriigi kohus kuulutas kaupleja maksejõuetuks, osaleb see võlausaldaja vara jaotamises Bulgaaria kohtus algatatud lisamenetluses, kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid ja kui osa, mille see võlausaldaja lisamenetluse käigus vara jaotamisel saaks, ületaks teiste samas menetluses osalevate võlausaldajate osa. Varad, mis jäävad järele pärast lisamenetluses vara jaotamist, kantakse üle põhimenetluse vara hulka.

Edasilükatav nõue lisatakse esialgsesse jaotamisse nagu vaidlustatud nõue ning selle tasumiseks ettenähtud eraldis pannakse jaotamiskontole kõrvale. Kui edasilükkamise tingimus on veel kehtiv, jäetakse see nõue lõplikust jaotamisest kõrvale. Kui aga nõude suhtes kehtib kategooriline tingimus, lisatakse nõue jaotamisse kui tingimusteta arveldatav nõue.

Ka eraldised seoses summaga, mis on vaidlustatud tsiviilhagis, pannakse jaotamiskontole kõrvale. Kui vaidlustatakse ainult tagatis või eelisõigus, lisatakse nõue jaotamisse esialgu kui tagamata nõue, kuni vaidlus lahendatakse, ja jaotamiskontole pannakse kõrvale selle summaga võrdne eraldis, mille võlausaldaja tagatud nõude puhul saaks. Eraldis tuleb teha vastavalt finantsseisundi taastamise kavale või konverteeritud vara jaotamisele tunnustamata nõuete puhul, mis on vastavalt äriseaduse artiklile 694 vaidlustatud sotsiaalsete õigustega seotud hagiga.

Kohtu korraldusel hoiustab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud. Võlgnik võib pärast oma võlgade täielikku ja lõplikku tasumist saada pankrotivarast järelejäänud vara tagasi, kui seda on.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Kohus teeb otsuse lõpetada maksejõuetusmenetlus järgmistel juhtudel:

- kui ühe aasta jooksul alates äriseaduse artikli 632 lõike 1 kohase otsuse (otsus peatada maksejõuetusmenetlus põhjusel, et saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks ning esialgseid menetluskulusid ei ole tasutud) jõustumisest ei ole taotletud menetluse taasalustamist;
- pankrotivara ammendumisel;
- kõigi nõuete tasumisel;
- finantsseisundi taastamise kava heakskiitmisel;
- kui võlgniku ja kõigi tunnustatud nõuetega võlausaldajate vahel sõlmitakse leping, kui see leping vastab kohaldatavatele seadusest tulenevatele nõuetele ja kui olematu tunnustatud nõude kohta ei ole esitatud äriseaduse artikli 694 kohast tuvastushagi.

Kolmel esimesel juhul annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus korralduse kaupleja äriregistrist eemaldada, välja arvatud juhul, kui kõigi võlausaldajate nõuded on tasutud ning realiseerimata vara jääb pankrotivaraks. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

Maksejõuetusmenetlust ei lõpetata juhul, kui võlgniku kohustused on tagatud kolmanda isiku tagatistega ning nende tagatiste suhtes on pooleli täitemenetlus või kui võlgnik on poolelioleva kohtuasja osaline.

Riigi õiguse kohaselt on maksejõuetuse põhimenetluse osa restruktureerimine, eesmärgiga päästa võlgniku ettevõtte.

Maksejõuetusmenetluse sõltumatu valikuline etapp on ettevõtte tervendamine. Ennistamisplaani puhul tuleb kohtule esitada kirjalik eritaotlus, milles ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta teeb üks järgmistest pooltest: võlgnik, pankrotihaldur; võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik tagatud nõuetest; võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik tagamata nõuetest; osanikud või aktsionärid, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik võlgniku ettevõtte omakapitalist; piiramatu vastutusega osanik või kakskümmend protsenti võlgniku ettevõtte tööliste ja töötajate koguarvust.

Finantsseisundi taastamise kava (või kavasad) võib esitada alates maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise ajast kuni ühe kuu möödumiseni kuupäevast, mil äriregistrisse kanti kohtuotsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta. Võlgniku või pankrotihalduri esitatud finantsseisundi taastamise kava puhul tekkivad kulud kantakse pankrotivara arvelt ning kõigil muudel juhtudel kannab kulud pool, kes kava kohta ettepaneku tegi.

Finantsseisundi taastamise kava sisu peab vastama äriseaduse artikli 700 lõikes 1 sätestatud nõuetele ning käsitlema näiteks järgmisi küsimusi: millises ulatuses rahuldatakse nõuded, mis kava esitamise kuupäeva seisuga sisalduvad kohtu heakskiidetud nimekirjades; iga nõudeliigi tasumise viis ja tähtaeg, garantiid nende vaidlustatud tagatiseta nõuete tasumiseks, mille puhul on kohtuasi kava esitamise kuupäeva seisuga pooleli; täis- või usaldusühingute osanike osaliselt või täielikult kohustustest vabastamise tingimused; ulatus, milles rahuldatakse iga võlausaldajate rühma nõuded võrreldes varaga, mida nad saaksid seadusega sätestatud üldmenetlusele vastaval jaotamisel; igale võlausaldajate rühmale kava rakendamisel antavad garantiid; juhtimis-, korraldus-, õigus-, finants-, tehnilised ja muud meetmed, mis kava rakendamiseks võetakse; kava mõju võlgniku ettevõtte töölisele ja töötajatele. Finantsseisundi taastamise kavas võib lisaks esitada kavandatavad meetmed või tehingud ettevõtte elujõulisuse taastamiseks, sealhulgas ettevõtte täielik või osaline müük, tingimused ja viis, kuidas müük korraldada; võla vahetamine omakapitali vastu, kohustuste uuendamine või muud meetmed ja tehingud (kava puhul on konkreetset väljastatud võimalus müüa vee- ja kanalisatsiooniettevõtete varasid, mis on nende põhitegevuseks vajalikud, kuni sellesse paikkonda on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte); järelevalveorgani määramine, kellel on volitused kontrollida võlgniku tegevust kas finantsseisundi taastamise kava kogu kestuse või lühema ajavahemiku jooksul, maksete edasilükkamine või nende tähtaja pikendamine, võla täielik või osaline kustutamine, äriühingu restruktureerimine või muud meetmed ja tehingud.

Kui kava vastab seaduses (äriseadustiku artikli 700 lõige 1) sätestatud nõuetele, teeb kohus otsuse, millega kiidetakse kava võlausaldajate koosolekul arutamiseks heaks, ning annab korralduse, et teade koosoleku toimumise kuupäevaga avaldataks äriregistris. Vajaduse korral saadetakse teade poolele, kes kava kohta ettepaneku tegi, et ta parandaks tuvastatud puudujäägid. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul.

Kava üle võivad hääletada üksnes tunnustatud või kehtivate nõuetega võlausaldajad või võlausaldajad, kellele kohus on andnud hääleõiguse. Hääletamine toimub seadusega ettenähtud võlausaldajate rühmades eraldi ning oma hääle võib anda ise koosolekul kohal viibimata, notariaalselt tõestatud volikirjaga, millel on võlausaldaja allkiri. Kava võetakse vastu iga võlausaldajate rühma kohta vastava rühma nõuete lihthäälteenamusega. Vastuvõetud kava kohta saab 7 päeva jooksul alates hääletamise kuupäevast esitada vastuväite maksejõuetusmenetlust arutavale kohtule. Vastuväite võivad esitada ka võlausaldajad, kes on esitanud äriseaduse artikli 694 kohase sotsiaalsete õigustega seotud hagi. Kui kava vastu on hääletanud enam kui pooled tunnustatud nõuetega võlausaldajad, olenemata nende nõuete liigist, lükatakse kava tagasi. Teade kava vastuvõtmise kohta avaldatakse äriregistris.

Kohus kiidab finantsseisundi taastamise kava heaks, kui see vastab äriseaduse artikli 705 lõikes 1 sätestatud tingimustele, st kui erinevad võlausaldajate rühmad on täitnud kõik selle vastuvõtmiseks seadusega ettenähtud nõuded; see on vastu võetud nende võlausaldajate häälteenamusega, kellele kuulub enam kui pool kohtu heakskiidetud nimekirjades olevatest tunnustatud nõuetest; kui kavas nähakse ette osaliste maksete tegemine, saab osalise makse vähemalt üks võlausaldajate rühm, kes kava vastu võttis; kõiki sama rühma võlausaldajaid koheldakse võrdselt, välja arvatud juhul, kui kahjustatud huvidega võlausaldajad on oma vastuväited kava kohta kirjalikult tagasi võtnud; kavaga tagatakse, et eriarvamusel olevale võlausaldajale ja eriarvamusel olevale võlgnikule tehakse samasugune makse, mille nad oleksid saanud vara jaotamisel seadusega ettenähtud üldmenetluse kohaselt; ükski võlausaldaja ei saa rohkem, kui talle vastavalt tema tunnustatud nõudele võlgnetakse; osanikele või aktsionäridele ei maksta mingit sissetulekut kuni selle võlausaldajate rühma nõuete täieliku ja lõpliku tasumiseni, kelle huve kava mõjutab; üksikkauplejate, piiramatu vastutusega osanike ja nende perede kasuks ei tehta elatismakseid kohtu määratud summast suuremas ulatuses, kuni selle võlausaldajate rühma nõuete täieliku ja lõpliku tasumiseni, kelle huve kava mõjutab. Kui võlausaldajate koosolek on võtnud vastu mitu kava ja kõik kavad vastavad seaduses sätestatud nõuetele, kiidab kohus heaks kava, mille on vastu võtnud enam kui poolte tunnustatud nõuetega võlausaldajad.

Kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid ja Bulgaaria kohus on algatanud maksejõuetuse lisamenetluse, võidakse lisamenetluses lubada finantsseisundi taastamise kava pankrotihalduri nõusolekul, kes osaleb põhimenetluses, milles välisriigi kohus on kaupleja maksejõuetuks kuulutanud.

Finantsseisundi taastamise kava kohta heakskiitva otsuse tegemisega annab kohus korralduse maksejõuetusmenetluse lõpetada ning määrab järelevalveorgani, kelle kohta on kavas tehtud ettepanek või kelle on valinud võlausaldajate komitee. Otsuse kiita finantsseisundi taastamise kava heaks ja otsuse lükata tagasi kava, mis on töötatud välja eesmärgiga tervendada võlgniku ettevõtte ja mille võlausaldajate koosolek on vastu võtnud, saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

Kohtu heakskiidetud kava on kohustuslik võlgnikule ja kõigile neile võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsust tekkinud võlgadest. Nõude summast olenemata võib iga võlausaldaja vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 405 sätestatud menetlusele taotleda ümberkujundatud nõude täitmist.

Kui võlgnik ei täida finantsseisundi taastamise kava rakendamise seotud kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded on kava kohaselt ümber kujundatud ja moodustavad vähemalt 15 protsenti nõuete kogusummast, või kohtu määratud järelevalveorgan paluda maksejõuetusmenetluse taasalgustamist, ilma et neilt nõutaks maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tõendamist. Sel juhul ei mõjuta see kava võlausaldajate õiguste ja tagatistega seotud ümberkujundamise eesmärgi. Taasalustatud maksejõuetusmenetluses ei toimu tervendamismenetlust.

Kui heakskiidetud taastamiskavas nähakse ette äriühingu täielik või osaline müük, tuleb sõlmida müügileping ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil jõustus kava heakskiitmise otsus. Kui müügilepingut ei õnnestu heakskiidetud taastamiskavas ettenähtud ajavahemikul sõlmida, võib iga pool ühe kuu jooksul alates müügilepingu üheküsimise sõlmimistähtaaja möödumist paluda maksejõuetusmenetlust arutaval kohtul kuulutada leping sõlmituks. Kui ükski pool ei taotle lepingu sõlmituks kuulutamist ning võlausaldaja on esitanud avalduse, jätkab kohus menetlust ning kuulutab võlgniku maksejõuetuks.

Lisaks finantsseisundi taastamise kava vastuvõtmisele nähakse äriseaduses ette veel üks võimalus sõlmida võlgniku ja võlausaldajate vaheline kokkulepe. Võlgnik võib menetluse mis tahes etapis iseseisvalt sõlmida võla tasumise kirjaliku lepingu kõigi võlausaldajatega, kellel on tunnustatud nõuded, ilma et teda peaks esindama pankrotihaldur. Kui leping vastab seadusega sätestatud nõuetele ja kui äriseaduse artikli 694 lõike 1 kohaselt on esitatud tuvastushagid, milles vaidlustatakse tunnustatud nõuete olemasolu, võimaldab kohus menetluse peatada. Kohtuotsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Võlausaldajate lõppkoosolekul võetakse vastu otsus pankrotivara hulka lisatud mittemüüdava isikliku vara kohta ning võidakse otsustada, et võlgnikule tagastatakse väheväärtuslik isiklik vara või loobutakse nõuete sissenõudmisest, mille puhul see oleks ebamõistlikult keeruline. Kohtu korraldusel hoiustab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud.

Maksejõuetusmenetluse lõpetamisel tühistatakse üldine arest ja kaitsemeede *ex officio* alates maksejõuetusmenetluse lõpetamise otsuse jõustumiskuupäevast.

Maksejõuetusmenetluses esitamata jäänud nõuded ja kasutamata jäänud õigused kustutatakse. Nõuded, mida ei oleks saanud maksejõuetusmenetluses rahuldada, kustutatakse, välja arvatud juhul, kui menetlust taasalgustatakse vastavalt äriseaduse artikli 744 lõikele 1 (kui ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise kuupäevast vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või on avastatakse vara, mille olemasolust maksejõuetusmenetluse ajal ei olnud teadlik).

Kui võlgnik on sõlminud võla tasumise lepingu kõigi võlausaldajatega, kellel on tunnustatud nõuded, ja maksejõuetusmenetlus on lõpetatud, võivad võlausaldajad taotleda õiguskaitset vastavalt tsiviilõiguses sätestatud üldeeskirjadele, välja arvatud juhul, kui äriseaduses sätestatakse teisiti. Kui võlgnik ei täida võla tasumise lepingu kohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt 15 % kõigist nõuetest, taotleda maksejõuetusmenetluse taasalgustamist, ilma et neilt nõutaks maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tõendamist.

Kui maksejõuetusmenetlus pärast finantsseisundi taastamise kava heakskiitmist lõpetatakse, algab seaduse artikli 110 kohane uus kohustuste ja lepingute aegumisperiod enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse

kuupäeva tekkinud kohustuste puhul alates finantsseisundi taastamise kava kinnitamise otsuse jõustumiskuupäevast, kui kõnealused kohustused kuuluvad viivitamatule täitmisele, või alates kohustuste maksetähtaja kuupäeva möödumist, kui kavaga nähakse ette nende edasilükkamine. Kohustuste ja lepingute seaduse artikli 110 kohaselt kustutatakse seadusega ettenähtud viieaastase aegumistähtaja möödumisel kõik nõuded, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti. Kui on esitatud avaldus taasalustada maksejõuetusmenetlust, peatatakse tunnustatud nõuete seadusjärgne aegumistähtaeg taasalustatud menetluse ajaks. Võlausaldaja võib kohtu heakskiidetud finantsseisundi taastamise kava alusel taotleda täitemäärust seoses oma ümberkujundatud nõudega, olenemata nõude summast.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Riigi õiguse kohaselt hõlmavad maksejõuetusmenetluse kulud järgmist:

- maksejõuetusmenetluse puhul tasutav lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse jõustumiskuupäevani;
- pankrotihalduri tasu;
- kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud, siis selle tööliste ja töötajate nõuded;
- pankrotivara suurendamise, haldamise, hindamise ja jaotamisega seotud kulud;
- elatismakse võlgnikule ja tema perele.

Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlgnik, ei ole vaja lõivu ette tasuda. Lõiv kaetakse vara jaotamisel pankrotivarast. Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlausaldaja ja kui kaasvõlausaldajat käsitatakse menetluse poolena, küsitakse lõiv kas võlausaldajalt või kaasvõlausaldajaks peetavalt poolelt.

Maksejõuetusmenetluse algatamiseks määrab kohus juhul, kui võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks või kui maksejõuetusmenetluse käigus selgitatakse välja, et võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks, kindlaks summa, mille võlgnik või võlausaldaja peab kohtu kehtestatud tähtajaks ette maksma. Maksejõuetusmenetluse esialgseid kulusid hindab kohus, võttes arvesse ajutise pankrotihalduri konkreetset tasu ja maksejõuetusmenetluse hinnangulisi kulusid. Kui võlgnik on usaldusühing, otsustab kohus kulude ettemaksmise üle, võttes arvesse piiramatu vastutusega osanike vara.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel kaetakse kulud pankrotivara arvel. Sel otstarbel võib kohus oma korraldusega volitada pankrotihaldurit müüma vajalikul määral vara.

Kui menetlus on pankrotivara suurendamise etapis, ei tule lõivu ette maksta. Lõivu ei nõuta, kui maksejõuetusega seotud asjaolud on kantud äriregistrisse kohtu otsuste ja korralduste alusel ning konfiskeerimise või üldise arestimise sissekandmisel ja kustutamisel.

Menetluses, mis algatati äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohase tagasivõitmishagiga, ei pea lõivu kohtuastmest olenemata ette maksma. Kui hagi rahuldatakse, nõutakse lõivu poolelt, kes kohtuasja ei võitnud. Kui hagi lükatakse tagasi, kaetakse lõiv pankrotivara arvel. Kui tagasivõitmishagi esitas pankrotihaldur ja see lükatakse tagasi, kaetakse kolmandatel isikutel maksejõuetusmenetluses tekkinud kulud pankrotivara arvel.

Lõivu ei pea ette maksma tuvastushagi puhul, mille võlausaldaja või võlgnik esitab vastavalt äriseaduse artiklile 694. Kui hagi lükatakse tagasi, peab kulud tasuma hageja.

Nõue, mille võlausaldaja esitab pärast seadusega ettenähtud esitamistähtaja möödumist, kuid mitte hiljem kui kaks kuud pärast selle möödumise kuupäeva, lisatakse esitatud nõuete nimekirja ja seda tunnustatakse vastavalt seaduses sätestatud menetlusele. Tunnustamisel tekkivad lisakulud tasub nõude esitanud võlausaldaja.

Võlgniku või pankrotihalduri esitatud finantsseisundi taastamise kava puhul tekkivad kulud kantakse pankrotivara arvelt ning kõigil muudel juhtudel kannab kulud pool, kes kava kohta ettepaneku tegi. Kui finantsseisundi taastamise kavas ei ole teisiti ette nähtud, nõuab kohus võlgnikult lõivu ja tekkinud kulude tasumist.

Kulutused, mis on tekkinud rahaks konverteeritava vara säilitamisel kuni ostja valdusse minemiseni, kaetakse pankrotivara arvelt. Võlgnikule kuuluvate ning tema tööliste ja töötajatele üüritud eluasemete müümisel tekkinud kulud kannab müüja.

Konverteeritud vara jagamisel tasutakse maksejõuetusmenetluses tekkinud kuludest tulenevad nõuded pärast tagatud nõuete ja nende nõuete tasumist, mille puhul kasutati kinnipidamisõigust.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Äriseadusega nähakse ette kaitsemeetmed, mis kaitsevad pankrotivara võlausaldajaid selliste võlgniku võetavate meetmete ja tehtavate tehingute eest, mille eesmärk on ammendada pankrotivara ning kahjustada võlausaldaja huve. Seaduses kasutatakse mõistet „kahtlusperiood“ – ümberlükkamatu eeldus, et võlausaldajate huve on sellel ajavahemikul teatavate meetmete võtmisega või tehingute teostamisega kahjustatud. Kahtlusperioodi pikkus oleneb selle tehingu liigist, mille kohta kehtib kahjulikkuse õiguslik eeldus. Teatavate tehingute ja meetmete puhul algab kahtlusperiood maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimise kuupäevast, kuid mitte varem kui aasta enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist, ja lõpeb maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeval. Muudel juhtudel ulatub see kolme, kahe või ühe aastani enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva ning hõlmab maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva vahelist ajavahemikku. Kahjulikuks peetakse ka teatavaid meetmeid või tehinguid, mis võeti või tehti pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, rikkudes kehtestatud menetlust ehk ilma pankrotihalduri eelneva nõusolekuta.

Äriseaduse kohaselt eeldatavalt kahjulikud meetmed ja tehingud on ammendavalt määratletud ja jaotuvad kahte kategooriasse: pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetud ja täitmisele mittekuuluvad.

Kehtetuid tehinguid käsitletakse äriseaduse artikli 646 lõikes 1. Artiklis sätestatakse, et järgmised meetmed ja tehingud on võlausaldajate suhtes kehtetud, kui need on kehtivaid tegutsemiseeskirju rikkudes võetud/teostatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva:

1. enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva tekkinud võla tasumine;
2. pankrotivara hulka kuuluvale õigusele või isiklikule varale seatud pant või hüpoteek;
3. tehing, mis hõlmab pankrotivarasse kuuluvat õigust või vara.

Muud liiki kahjulikke meetmeid ja tehinguid, mis võidakse kuulutada mittetäidetavaks, reguleeritakse äriseaduse artikli 645 lõikega 3, artikli 646 lõikega 2 ja artikliga 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikliga 135. Selleks et kõnealused meetmed ja tehingud saaks pankrotivara võlausaldajate suhtes kuulutada mittetäidetavaks, tuleb need jõustunud lõpliku kohtuotsusega mittetäidetavaks kuulutada.

Äriseaduse artikli 646 lõike 2 kohaselt võidakse pankrotivara võlausaldajate suhtes mittetäidetavaks kuulutada järgmised meetmed või tehingud, mille võlgnik on võtnud või teinud vastavatel ajavahemikel pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist:

1. kohustuse ennetähtaegne arveldamine, olenemata selle viisist, ühe aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist;
2. hüpoteegi või pandi seadmine ühe aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist, et tagada varem tagamata olnud nõue võlgniku vastu;
3. kohustuse, mille tähtaeg on saabunud ja mis kuulub tasumisele, arveldamine võlgniku poolt, olenemata selle viisist, kuue kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist.

Kui võlausaldaja teadis, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus, pikendatakse kahtlusperioodi kahel esimesel juhul kahe aastani ning kolmandal juhul ühe aastani. Teadmist eeldatakse juhul, kui võlgnik ja võlausaldaja on seotud pooled või kui võlausaldaja teadis või oleks pidanud teadma asjaoludest, mis oleksid põhjendatult viinud järelduseni, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus.

Esimesel ja kolmandal juhul ei saa mittetäidetavusele tugineda, kui kohustus arveldatakse võlgniku tavapärase äritegevuse käigus ja kui:

- see vastab poolte vahel kokkulepitud tingimustele ja toimub võlgnikule samaväärses väärtuses kaupade tarnimise või teenuste osutamisega ühel ja samal ajal või 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil täitmisele kuuluva kohustuse tähtaeg möödus, või
- pärast makset tarnis võlausaldaja võlgnikule samaväärses väärtuses kaupu või osutas teenuseid.

Mittetäidetavusele ei saa tugineda teisel juhul, kui pant või hüpoteek seati:

- enne võlgnikule laenu andmist või sellega samal ajal;
- teise tagatise *in rem* asendamiseks, mida ei või kuulutada mittetäidetavaks vastavalt äriseaduse I jao 41. peatükis sätestatud eeskirjadele;
- sellise laenu tagamiseks, mis anti pandi või hüpoteegiga koormatud vara omandamiseks.

Äriseaduse artikli 646 lõike 2 kohane kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on heas usus omandanud enne seda, kui esitati avaldus, mille alusel algatati tagasivõitmishagi. Kui kolmas isik on seotud võlgnikuga või isikuga, kellega võlgnik pidas läbirääkimisi, eeldatakse pahauskust, kuni ei ole tõendatud vastupidist.

Eraõiguse kaudu täitmisele kuuluvaid valitsuse avalik- ja eraõiguslikke nõudeid, mille võlgnik on tasunud, ei või eespool osutatud eeskirjade ja menetluse kohaselt pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada.

Äriseaduse artikli 647 lõike 1 kohaselt võidakse pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada võlgniku järgmised meetmed ja tehingud, kui need on tehtud teataval ajavahemikul:

1. tasuta tehingud, välja arvatud tavapärased annetused, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kolmeaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus;
2. tasuta tehingud, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus;
3. tavapärasest väiksema väärtusega tehingud, mis on sõlmitud kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;
4. hüpoteegid, pandid või isiklikud tagatised, mis on seoses kolmandate isikute kohustustega seatud üheaastasel ajavahemikul enne kuupäeva, kui esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;
5. hüpoteegid, pandid või isiklikud tagatised, mis on seoses kolmandate isikute kohustustega seatud võlausaldaja kasuks kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;
6. võlausaldajatele kahjulikud tehingud, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus.

Äriühinguseaduse artikli 647 lõige 1 kehtib ka meetmete ja tehingute kohta, mida võlgnik on võtnud või teinud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva vahelisel ajavahemikul. Kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on enne avalduse esitamist heas usus tasu eest omandanud.

Samuti võidakse tasaarvestus pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada, kui võlausaldaja omandas nõude ja tal tekkis võlgniku ees kohustus enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, teades nõude omandamise või kohustuse tekkimise ajal, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus või on esitatud avaldus algatada maksejõuetusmenetlus.

Olenemata sellest, millal vastastikused võlad tekkisid, on pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tunnistamist, aga mitte varem kui üks aasta enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva tehtud võlgnikupoolne tasaarvestus seoses pankrotivara võlausaldajatega kehtetu, välja arvatud võla selle osa puhul, mille võlausaldaja saaks pärast vara rahaks konverteerimist toimuva jaotamise korral.

Kohustuste ja lepingute seaduse artikliga 135 reguleeritakse seda, milliseid hagisid saab pankrotihaldur või võlausaldaja võlgniku kahjulike tehingute kehtetuks tunnistamiseks esitada, kui võlgnik oli nende hagide kahjulikust mõjust teadlik. Kui meede on ajendatud kasumist, eeldatakse, et pool, kellega võlgnik läbirääkimisi peab, on kahjulikust mõjust samuti teadlik. Kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on heas usus tasu eest omandanud enne seda, kui esitati avaldus, mille alusel algatati tagasivõitmishagi. Kui kolmas pool on võlgniku abikaasa, ülenev või alanev sugulane või õde/vend, eeldatakse, et ta on teadlik, kuni ei

ole tõendatud vastupidist. Kui meede võeti enne nõude tekkimist, on see kehtetu üksnes juhul, kui võlgnik või pool, kellega võlgnik läbi rääkis, võttis meetme kavatsusega teha võlausaldajale kahju.

Hagi, millega taotletakse meetmete või tehingute tühistamist või kehtetuks tunnistamist pankrotivara võlausaldajate suhtes, ja sooritusagid pankrotivara suurendamiseks võib esitada pankrotihaldur või kui tema seda ei tee, siis keegi pankrotivara võlausaldajatest. Kui nõude esitab võlausaldaja, käsitab kohus pankrotihaldurit kaashagejana *sua sponte*. Kui võlausaldaja on nõude kohta esitanud hagi, ei saa sama nõude kohta teist hagi esitada. Teine võlausaldaja võib aga enne kohtuasja esimest arutamist paluda kohtul käsitada end kaashagejana. Jõustunud otsus kehtib võlgniku, pankrotihalduri ja kõigi võlausaldajate kohta ning on nende suhtes täitmisele pööratav.

Kui kohus on kuulutanud pankrotivara võlausaldajatega seotud tehingu kehtetuks, tagastatakse kolmanda isiku antud vara, ning kui seda vara ei lisata pankrotivara hulka või kui võlgnetakse raha, käsitatakse seda kolmandat isikut menetluses võlausaldajana.

Kui pankrotihaldur on esitanud tagasivõitmise hagi põhi- või maksejõuetusega seotud lisamenetluses, milles välisriigi kohus tunnistas kaupleja maksejõuetuks, või Bulgaaria kohtu algatatud lisamenetluses, kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid, käsitatakse seda esitatuna mõlemas menetluses.

■ Viimati uuendatud: 30/07/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.